

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Jugos-
lavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej... K 34—
za pol leta... » 42—
za četrt leta... » 21—
za en mesec... » 7—
V izdajstvu celoletno K 95—
am Sebestna izdaja: mm
za celo leto... K 15—
in izdajstvo... » 20—

SLOVENE

Inserati:
Enostolpna petstvrsta (59 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat... po K 1-20
uračni razpis... po K 1-80
Pri naročilu nad 10 objav
popust.
Najmanjši oglas 59/9 mm K 4—
Poslano:
Enostolpna petstvrsta K 3—
lahja vsak dan izvenaj po-
nedeljek in dan po prazniku,
ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Sokopal se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 232.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 850 za naročnino in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-her. 7563.

Br. A. Komlanec:

Brat Lovro Pogačnik.

V imenu Orlovске zveze te vrstice. Predsedoval si ji. Ponosna je bila nate in Ti nanjo. — Če bi kdo vprašal, kakšen bo di Orel, bi Tebe pokazal. Na Tebi je zrcalila orlovska misel. Močan, načelen, mož discipline, a pošten, odkrit, velikodušen, hbeč.

Poklical Te je Bog k sebi, br. Lovro, da se spet ozre ljudstvo in voditelji njegovi in njegova stranka po Slovenskem ob drugi Krekovi obletnici na Te in na strujo, kateri si pripadal. Tudi Tebe razkazuje ob tej priliki: »Glejte, tudi ta je zrastle iz mojih misli!« — Zopet se jih bo nekaj naglno na pota Tvojih načel, kakor ob Krekovem grobu.

Kakšen je bil predsednik Orlov? — Ob času vojne je bilo. Dasi poslanec, si moral tudi Ti k vojakom. Nad ljudstvom gorje, v upravi korupcija. Tudi vojna uprava je nosila težke madeže, v aprovizaciji poleg nedostatkov pokvarjenost. Fant iz sokolskih vrst mi je pripovedoval: »... nadporočnik Lovro Pogačnik je založil zadnji denar od lastne plače in ukazal kupiti živil, da nismo stradali.« — Isti je pravil: »Nedelja je bila. Namesto, da bišli k maši, smo ležali. Nadporočnik zve, nas pokliče pred se in pravi: »Fantje, kdor se tako obnaša napram Bogu, ni za moj oddelek.« Drugo nedeljo nismo več zaspali.

Deklaracija za združenje treh sorodnih plemen je bila v parlamentu izrečena. Prišel je ondi na vrsto br. Lovro, da govori. Dijaki so ponavljali njegove besede, ki jih je izgovoril za pesnikom: »Prost mora biti, prost moj rod...« Vršil se je sestanek doma. Nekateri so se še plašili drznih sanj, da dobimo tudi lastno svobodno državo. Vstal je br. Lovro in govoril. Orli so se razgrela ob besedah: »Imam ženo, šestero otrok... za ta ideal žrtvujem družino in glavo.« Morebiti je res žrtvoval vse svoje življenje. Čuvstva, ki so padala zadnja tri leta na tako srce, kot je bilo Lovrovo, so bila silna.

Vojna je razsipala orlovsko organizacijo po vseh delih sveta. Ko je vojna svetovnih solza, obupa, kletev in poskušnje dosegla svoj višek in so narastle bridkosti v srcu do vrha in so odpovedale človeške moči, so se zatekale duše k rešitvi, ki jo Bog deli. Mnogo se jih je dvignilo v znamenja zaupanja v božjo pomoč k Marijnemu svetišču na Brezje. Matere z otroci, starčki brez sinov so romali tje v procesijah s škofom na čelu. — Tudi sam sem šel sredi najhujšega gorja in obhajal ljudi. Do žene sem prišel. Klečala je in prejela sveto obhajilo, za njo otroci, za njimi mo-

čan mož s plavimi očmi, z moško lepo brado. Po letih strašne ločitve prvo svidenje. Dvomil sem, se čudil, ali se je res vrnil — ali zunaj pred cerkvijo me je smejoč pozdravil br. dr. Lovro Pogačnik. Vrnil se je iz krvave vojne na prvi dopust in prva pot mu je bila, da se združi s svojim Zveličarjem v Marijinem domu. Bil je mož vere.

Isti dan, ko je zatisnil oči dr. Krek pod Tvojimi zvestimi rokami, neso Tvoje truplo k sladkemu počitku za dan vstajenja.

Orlovska organizacija, ž njo slovensko ljudstvo in Jugoslavija ima, upamo, nad zvezdami novega zavetnika.

Ob obletnici Krekove smrti.

V času največje neplodovitosti našega političnega življenja praznujemo dan, ko je preminil in umrlo, kar je na dr. Kreku bilo umrljivega. Če se danes domislmo Kreka in se uživamo v njegovo življenje in njegovo delovanje, doživimo v svoji notranjosti nekaj, kar stoji v direktnem in popolnem nasprotju z vsem, kar vidimo okoli sebe.

Krek je bil mož velikih idej, preciznega znanja in zelo čistega in jasnega hotenja. Bil je eden izmed tistih, ki se vržejo na raziskovanje znanstvene resnice, na predelovanje največjih teoretičnih problemov radi tega, da bi mogla biti njihova dejanja v skladu z resnico. Njemu ni bilo, kakor gotovim učenjaškim krogom, znanstveno razmišljanje samonamen, temveč se mu je posvečal zato, da bi mogel služiti ljudstvu in deželi tembolj resnično, uspešno in zvesto. Čut odgovornosti in želja po čimbolj temeljitem pospeševanju našega ljudskega življenja, ga je upe-ljala v znanstveno delo, s katerim je zadoštil tudi moralni dolžnosti, ki jo je čutil do ljudstva. Širil je svoje znanje v odlični meri tudi s tem, da je bil v stiku s stvarmi praktičnega življenja, s tem da so te stvari nanj delovale in vplivale in s tem, da se je sam spravil nanje, jih skušal premikati in spreminjati. Posrečilo se mu je tako, spraviti v sklad socialno delovanje svoje osebe in svojih učencev z znanstvenimi zahtevami in resnicami, ki si jih je z delom svojega duha priboril. Spoil je tako v sebi — na velikopotezen način, ki je bil njegov dar — vse prednosti teorije in prakse.

To je poteza njegove osebnosti, ki je predpogoj vsakega globokega in res temeljitega javnega delovanja; poteza, ki jo okoli nas zaman iščemo v teh dneh družabne in politične stiske. Kar je pa naj-

odločilnejše, ni le velika enotnost njegove teorije in prakse, temveč predvsem enotnost njegovega značaja in njegove vesti. Znanstveno spoznanje se naslanja na ostro in jasno ločitev pojmov, na določno ugotovitev nasprotnih si nazorov. Z znanstvom je laž nezdržljiva. Politično delovanje pa ni vselej stremenje po resnici, temveč boj različnih skupin, obramba človeških interesov in borba za vpliv in oblast v državi. Ker je ta boj naperjen neizogibno proti ljudem, nastane nevarnost, da se spretni prav lahko v zavajenje nasprotnika in v pretiravanje resnice, ako se more s tem zmagati pospešiti. Če so nasprotni politične skupine pri tem še brez programov, potem je boj za osebe in njih oblast edina gonilna moč javnega življenja in mesto boja za ideje in načelo stopi v javnost intriga, laž in goli oportunizem. Oseba posameznega politika je sicer neznačajna in brezpomembna v velikih masah države. Toda mase političnih strank dvignejo posameznika v ospredje, mu dajo moč in oblast; ta je v resnici le moč ljudstva, a na zunaj se zdi ljudem osebna moč in osebni vpliv voditelja. Praktično življenje zahteva in tirja celo, da množe voditelji svoj vpliv in ugled, kajti ugled oseb je mnogokrat velika agitatorična sila za program in ideje stranke.

V tem položaju se vzdignejo pred vodilnega politika težke moralne zahteve in njegovemu značaju so postavljene velike naloge. Težko je stremeti po osebnem vplivu in ostati nesebičen, se boriti za uspeh in odklanjati oportunizem, biti načelno dosleden in politično moder, poraziti nasprotnika in ohraniti pravičnost in človekoljubnost. To so zahteve, ki jih izpolnijo le redki ljudje. Dr. Krek je imel toliko moči v sebi, da je izravnaval v sebi ta nasprotja. To je ena njegovih neumrjivih potez.

Spuščal se je v boj in bil trd in nepopustljiv le tam, kjer je šlo za velike, dragocene in važne stvari. Da je znal ločiti med neštetiimi vprašanji, ki so se pojavljala v političnem boju, najvažnejša od važnih in postranskih, zato se je imel zahvaliti svojem širokemu obzorju in pa krščanski nesebičnosti svojega značaja, v katerem ni bilo malenkostnih strasti, ki bi omrenile njegovo spoznanje.

Iz tega sledi nujno, da je morala biti njegova politika zasnovana vselej velikopotezno, da se ni mogla loviti za trenutnimi iz bežnimi dnevnimi koristmi. Malo je bilo ljudi pri nas, ki bi se bili pečali tako strastno s praktično politiko kot Krek in vendar jih je bilo ravno tako malo, ki bi bili znali spraviti svoje dnevno dejanje časovno v tako velike zveze z razvojem in zahtevami družbe kot on. Dokazal je, da

je pogoj dalekovidni in načelni politiki prvič velika izobrazba, drugič velikopoteznost in zrelost značaja, ki jo je črpal iz velike moralne kulture katolicizma.

Te dva potezi njegove osebnosti podajemo ob obletnici njegove smrti naši mladini v preudarek in hočemo, da bi ji stali pri njeni socialni izobrazbi brez prestanka in zvesto pred očmi.

Zadnje utopišče.

Še kaj bolj čudnega, nego se je dogodilo zadnje dni v Belgradu, se ne more več zgoditi, naj se grda igra, ki jo že več kot dva meseca nazivamo evfemistično »kabinetsna kriza«, razvije v prihodnosti, kakor ji drago. Izigrana je zadnja oseba, ki doslej še ni bila na odru, v ospredje je stopil zadnji ustavni činitelj, ki je bil doslej v ozadju. Prestolonaslednik je poveril sestavo vlade Marku Trifkoviču, in ko je ta prišel s kabinetsno listo, ji je prestolonaslednik odrekal podpis, preklical dani mu mandat in dal misijo zopet možu demokratske zajednice dr. Pavloviču. Če ohranimo pred očmi, da je med demokrati in radikali že ves čas obstajalo ostro nasprotje in da pomeni to dejanje za radikale težko brskiranje, nam mora biti jasno, da je položaj sedaj ostrejši in nevarnejši, nego je bil kdaj poprej. Če je bilo mogoče strasti še bolj razpaliti, se bodo razpalile po tem dogodku.

V zbornici si danes stojita nasproti dva enako močna bloka, katerih eden, demokratsko-socialistični, se je že obrabil in v kratkem času svojega vladanja dokazal pomanjkanje vsake druge sposobnosti razen ene: pospeševati korupcijo in nered. Vlada tako majhnih večin, če se sploh to sme imenovati večina, je zlo in dokaz nizke stopnje politične kulture, ako nastopa v času in v razmerah, v kakršnih je naša država. A ko je že bila koncentracija in koalicija nemogoča, ni preostajalo drugega, nego preizkusiti drugi blok strank; to je bilo manjše zlo, zakaj četudi bi ta večina bila šibka, bi vsaj ne bila kompromitirana s izvozniki grhi in upravno korupcijo in bi imela v vseh plemenih našega naroda ogromno množino ljudstva za seboj.

Da se ohranijo na vladi, ki razpolaga z izvozniki, so si demokrati in socialisti poiskali zadnje utopišče pri — regentu. To je težko, odgovornosti polno dejanje. V zadnjem hipu so s pomočjo intrig dosegli na dvoru, da je regent Trifkovičev mandat preklical in ga poveril Draži Pavloviču, t. j., demokratski zajednici. Kar govorijo sedaj uradno in neuradno o regentovih po-

LISTEK.

Od smrtne postelje prijatelja.

(Dr. Lovro Pogačniku v spomin.)

Prijateljem in znancem v bodrilo, vsem pa v spodbudo si dovoljujem dvigniti zastor, za katerim se skriva v srcu segajoč prizor: soba, v njej postelja, na kateri počiva naš smrtno bolni dr. Lovro Pogačnik; nad posteljo velika slika Matere božje; ob postelji nočna omarica z uro; malo dalje od postelje mizica, na kateri se nahaja med cvetjem majhen, zelo lep kip Brezmadežne; sem pa tja kaka stolica; pri postelji streže, čuje in bdi soproga...

V zadnjih trenutkih se kaže človek v vsej svoji resničnosti. Narava človeška se tukaj ne hlina, ne zatajuje, ker se ne more. Ob stiskajoči težki zavesti, da je s Tvojim življenjem pri koncu, da je smrt neposredno pred teboj, kjer se odpro vrata v tajinstveno večnost; ob ogromnem vprašanju: Kaj bo sedaj z menoj? — neha vsaka konvencionalnost.

Zdravniki so imeli consilium in ugotovili so, da mu zdravniška veda ne more več donesti rešitve; preveč je delal, prepozno se spomnil na svoje zdravje. Petek, 26. septembra je dal poklicati svojega župnika ter z veliko pobožnostjo prejel od-

njeja sv. zakramente za umirajoče. Potem je povabil otroke k sebi; drugega za drugim je blagoslovil, poljubil in se od njega poslovil. Bil je to prizor, ki se ne da popisati, a nam kaže v Lovru moža, ki hoče sebe in svojo hišo urediti, dokler je čas. Oporoko je bil že preje napravil.

Pri njem je ostala še soproga — da mu streže, čuje in bdi...

Izrazil je bil željo, da bi bil rad v bolnici. Zdravnik mu je rekel, da se to takoj ne more zgoditi, da treba malo počakati, dokler se ne okrepi. Pa ga je, ko sta bila sama, soproga vprašala, čemu želi iti v bolnico, ko mu ona tako rada streže. Tako malo ga je imela doma; sedaj je bil na Dunaju, sedaj na shodih, sedaj v Belgradu, doma pa tako malo. Vsaj v boleznih, vsaj v smrti ga je hotela imeti pri sebi; ona je hotela njemu streči. Čutil je Lovro pomen vprašanja; rekel ji je:

»Glej, tam bi lahko vsak dan Jezusa dobil...«

Jezus mu ni šel iz misli več. Prišla je sredo; oktober posvečen Devici Mariji se je približal; in menili smo se, kako lepo je častiti Marijo. Ko sem se poslavljaj in mu rekel, da kmalu zopet pridem, me prosil: »Ko prideš, pridi z Jezusom.« Sredo 1. oktobra je prejel znova sveto popotnico. Dva dni potem je bil prvi petek, posvečen božjemu Srcu Jezusovemu. »Pridi jutri z Jezusom.« mi je rekel večer poprej. Bila je huda, huda noč pred prvim petkom. pol-

na trpljenja; že so mislili, da ne bo dneva dočakal. Ves zmučen je ležal na postelji, ko sem prišel k njemu. Kako sveto in pobožno je prejel še enkrat sveto popotnico, kot zadostilno sveto obhajilo, prvi petek zadnjikrat! »Hočem biti sam z Jezusom,« je jedva slišno poprosil; stopili smo v pred-sobo in tam molili; on pa je prekrizal svoje roke čez srce in prsa in se zatopil v Jezusa, ki je pod podobo kruha prišel k njemu, in molil, molil...

Da, Jezus mu ni šel iz misli. Nešteto-krat ga je imel v svojem srcu in na svojih ustnah. Razpelo je imel v svojih rokah, ko mu je telo trepetalo v trpljenju in nešteto-krat je prehajal od njegovih usten poljub svete ljubezni na Križanega; s tem poljubom in s klicem »Jezus« se je njegova duša ločila od telesa. Bil je vedno pri zavesti. Zavedal se je, da umrje. Čudno, kako je celo zasledoval boj med življenjem in smrtjo v svojem telesu. Že sredo 1. okt. je imel tako hude napade, da smo se bali najhujšega. Molili smo krog njega, a meni je rekel, ko sem se sklonil k njemu: »Danes ne bom še umrl.« Dva dni potem pa, ko ga je trpljenje hude noči do popolne onemoglosti izdelalo, mi je zašepetal: »Danes utegne biti za-me kritičen dan.«

Gledal je smrti s polno zavestjo v obraz. »Se-li kaj bojiš?« sem ga na te besede tiho vprašal. »Pa popolnoma nič,« je bil njegov komaj slišni odgovor.

Globoko prepričanje mu je polnilo

vso dušo, da je Bog neskončno moder in dober in da je povsod pričujoč. »Glej,« tako je razlagal v nedeljo, osem dni pred svojo smrtjo, ko je bil še nekoliko pri močeh, »če umrjem, pridem v nebesa k Bogu, ki je povsod pričujoč; ž njim sem tako pri svoji družini in skrbim zanjo mnogo lepše kot sedaj.«

Trpljenje je prenašal kot junak. Nikdar ni kazal nepotrpežljivosti. Če je česa potreboval, je prosil bodisi z besedo, dokler je mogel, bodisi z znaki. »Prosim jo,« »prosim obkladkov,« s tem se je obračal na navzoče. Imel je hude napade trpljenja. Po enem takem sem mu rekel: »Lovro, ozri se na Jezusa na križu in združi svoje trpljenje z njegovim.« »Da, da,« je udano zašepetal in poljubil razpelo. »Božja volja se zgodi,« je molil naprej.

Ustno ni mogel več moliti. A rad je poslušal, ko so sedaj ob postelji, sedaj v predsobi drugi molili. Iskreno je molitvam sledil. Drugače je mislil na navzočnost božjo in na Jezusa.

Tudi na preblaženo Devico Marijo je mnogo mislil. Marijino svetinjo, katero je imel na sebi kot častnik na fronti in v vojaški službi, je imel in na bolniški postelji vedno pri sebi. Svoj pogled je tako rad upiral na kip Brezmadežne. »Imaš-li kaj rad Marijo,« sem ga nekoč vprašal. »Marijo sem vedno, vedno rad imel,« mi je prirčno zatrdil. Njo je počastil s svetim obhajilom dne 1. oktobra; njo poleg Jezu-

mislekih zoper zvezo z Narodnim klubom, je le novo izigravanje regentove osebe proti Hrvatim in nova intriga. Ljubljanska »Jugoslavija«, ki je demokratsko-socialistični vladi duševno zelo sorodna, odkar vlada tako radikalno razpolaga z izvoznica, je tudi dovolj naivna, da poroča: »Poslanec Kristian je na dvor sporočil, da socialisti Trifkoviči niso ničesar obetali.« Tako je gospod Kristian rešil situacijo, sebe in nadaljnje izvoznice; on je telefoniral na dvor, naj mu pomaga, kar se je zgodilo.

Položaj pa ni le vsled tega tako zelo težak, ker se je v parlamentarni kaos zapletla krona in so se strankarska nasprotstva poostila do nespravljivosti, ampak tudi vsled načina vladanja, ki se pripravljajo za prihodnost. Uradno se razglasa, »da prestolonaslednik meni, da volitve sedaj ne bi bile umestne.« Tega mnenja bo moral biti tudi g. Pavlovič, ki je sprejel mandat za sestavo nove vlade, ter demokratsko-socialistični blok, ki to vlado hoče podpirati. S tem se nam napoveduje doba, ki hoče začasno krizo spremeniti v trajno, ki bo skrbila vpliv ljudske volje na vlado na ničlo, ki bo pravo ustavno življenje še nadalje onemogočevala in razdirjala, kakor doslej, nered, upravičeno korupcijo in splošno nezadovoljnost. Nečemo prorokovati, kaj se zgodi, če se bo demokratsko-socialistični blok igral z ljudstvom, a to vidimo, da se ta svobodomiselná družba ne zaveda dalekosečnosti svojih dejanj.

O krizi se piše v vsem kraljestvu SHS zelo mnogo in zelo neodkritično. A resnica je vendar samo ena: Priročni belgrajskih dogodkov se polasča ljudstva gnus in obup. Ljudje imajo zdravo sodbo in vedo, da je tako stanje nevarno; vedo, da trpi naše blagostanje, naš ugled, naša odprta moč; vedo, da so naši bratje še neosvobojeni. Naj torej g. Kristian telefonira na dvor, kar hoče. Mi ne vidimo nikjer drugod utočišča, nego pri našem ljudstvu, kateremu edinemu so poslanci odgovorni.

Iz žalostnih spominov.

Dunaj, 2. oktobra 1919.

Veliko pozornost je vzbudilo dejstvo, da je sedaj — šele po sklepu miru v St. Germainu — obelodanil nemško-avstrijski zunanji urad akte od umora prestolonaslednika do začetka svetovne vojne. Obelodanitev je redigiral Mažar dr. Goos. V dobro informiranih političnih krogih trdijo, da ima ta obelodanitev edino namen, braniti Nemčijo pred očitkom, da je ona pričela vojno, in pa reprezentanti mažarske oligarhije pokojnega Tiszo. Vsa krivda je tu vržena na Berchtolda, ki živi sedaj v Švici. Toda v krogih entente so ta namen spregledali in Nemci se jezijo, da Francozi in Angleži vendar le nočejo verovati, da bi ne bila hotela Nemčija vojne. Sedaj je napovedal državni urad za zunanje zadeve v Berlinu, da bo Nemčija te dni objavila akte iz berlinskih arhivov. Radovedni smo, kakšen namen bodo zasledovali.

Današnja »Arbeiter Zeitung« prinaša pod naslovom »Jugoslovan je hujskal na vojno« donesek o sodelovanju eksponenta avstrijske germanizacijske vlade nad Bosno »Jugoslovanu« Potioreku, ki je takoj po umoru prestolonaslednika Ferdinanda pošiljal sledeča poročila na Dunaj:

... 29. junija 1914 piše:

»Ni moja naloga presoditi, na kak način naj se nastopi proti temu zunanjemu nevarnemu podkopovalnemu delu, toda jaz moram zopet ponoviti že tolikokrat izraženo svoje osebno prepričanje, da je mogoče samo z energično akcijo na polju zunanje politike ustvariti v Bosni in Hercegovini zopet mirne normalne razmere«...

sa največkrat imel na svojih ustnicah; od nje — kakor se zdi — zadobil tudi posebno tolažbo v smrtnih trenutkih. V noči namreč po prvem oktobru je zaklical s čudovitim zanosom svoji kraj postelje bdeči sprogli: »Kako lepo bo, oh Slavka, kako lepo bo v nebesih.« »Kaj pa vidiš?« ga je ona zavzeta vprašala. »Njo« — pokazal je na kip Brezmadežne — »samo še mnogo, mnogo lepšo in vso razžarjeno.« Gotovo je bila ločitev sama velika bol. Nedeljo pred njegovo smrtjo sem mu prinesel šopek vrtnic. Bil jih je vesel. A od cvetlic se je ozrl na soprogo in ji rekel: »Danes je ravno dvajset let, kar sva skupaj. Rože so tukaj.«

Kdo bi ne slutil boli, ki ga je morala ob teh besedah polniti?

A vendar se ni vznemirjal. Kot otrok je počival v prepričanju, da kar Bog naredi, vse prav naredi, in da bo z božjega naročja še mnogo lepše skrbel za svoje drage kot do sedaj.

Kakor je Lovro umiral, umirajo samo nedolžni otroci. V smrtnih trenutkih se kaže človek v vsi svoji resničnosti; ta ne pozna nobene konvencionalnosti. Naš Lovro je tu pokazal vso lepoto svoje otroško-idealne duše.

Dvakrat in trikrat blagor Tebi, Lovro, za to! Kajti če je nebesko kraljestvo obljubljeno otrokom, tedaj si je Ti od Sodnika na pragu v večnost pričkal z otroško-lepo dušo kot mož. X. Y.

... 1. julija 1914 poroča na Dunaj:

»... Mislim sem, da presojam položaj pravilno. Toda grozno dejanje dne 28. junija me je žal podučilo, da sem se v toliko motil, ker je poslabšanje položaja postalo mnogo hujše in neprimerno resnejše, kakor sem takrat mislil. Tako daleč smo že, da moremo samo s smotrenim, odločno enotnim nastopom na zunan in na znotraj doseči zboljšanje položaja. Njakeor ne smemo več odlašati, ampak treba je brezobzirno nastopiti nasproti notranjemu in zunanemu sovražniku.«

3. julija 1914:

»Moje v uvodnem stavku note c. i. kr. vojnega ministrstva omenjene zahteve se nanašajo na potrebo takojšnjega dokaza moči monarhije nasproti kraljevini Srbiji in na takojšnjo odpravo imunitete poslanca.«

6. julija 1914:

Na podlagi vseh znanih uspehov preiskav o dogodkih in poročilih smatram za edino uspešno obrambo sredstvom proti Srbiji, naj se takoj nastopi s silo. V skupnem ministrskem svetu zastopam mnenje, naj se takoj mobilizira, proglašam reki sed in prične vojna.«

Tako je poročal žalostnega spomina »jugoslovanski« general Potiorek na Dunaj, oni general, ki je bil pozneje tako strašno poražen.

Kako se je takrat po nalogu Nemčije delalo ne samo pri nas, ampak tudi v Belgiji, naj navedem dve reminiscenci iz arhivov.

Dne 10. oktobra 1915 — tik pred bolgarsko napovedjo vojne je brzojavil avstrijski poslanik v Sofiji na Dunaj:

»Danes mi je na povelje bulgarskega zunanjega ministra generalni tajnik zunanjega urada v Sofiji sporočil:

»Da se izognemo očitku, da je napad na Srbijo že dolgo pripravljen, bomo danes zvečer ali pa jutri jutraj izvali na neki neobjavljeni točki na srbsko-bulgarski meji spopad.«

In 12. oktobra je brzojavlja avstrijski poslanik grof Tarnowski na Dunaj:

»Poveljujoči general me obvešča, da je bil zaželeni dogodek na srbski meji včeraj srečno aranžiran.«

Toda pogledimo, kako je takrat »Neue Freie Presse« komentirala ta dogodek: »Kralj Ferdinand poziva svoje ljudstvo k obrambi države. In tako imamo zopet vojno med Bulgarijo in Srbijo, torej trikrat že v tridesetih letih. In vsaka je nov dokaz, da ne more noben sosed v miru živeti, če se škodljivci v Nišu s korenino ne iztrebijo. Zahrbno od Srbov napadena in na cesti, ki pelje od meje v Sofijo, ogrožena, mora Bulgarija stopiti iz svoje dosedanje rezervne, da brani svojo zemljo proti hudobnemu napadu, proti sovražniku, ki ne zna brzdati svojega sovraštva. Zapeljani od zaslepljenosti, so Srbi zopet se pregrešili nasproti Bulgarom. Itd.«

Ali ni to več kot ironija? Ali ni to strašno poučno?

Razna poročila.

Wilsonova bolezen.

LDU Pariz, 7. oktobra. (DKU Brezlično.) Iz Washingtona se poroča, da zdravstveno stanje predsednika Wilsona sicer ni obupno, vendar pa da se s skrbjo pričakuje kriza, ki se mora pojaviti v malo dneh. Moč živcev in duha sta zelo izčrpani.

Zveze narodov.

LDU Washington, 7. oktobra. (DunKU - Brezlično.) K pisanju Clemenceauja polkovniku Houseju, kjer je naprosil za sklicanje ustanovne skupščine zveze narodov za november, doznajajo časopisi, da namerava predsednik Wilson sklicati vse narodne zveze kakor tudi skupščino narodne zveze Washington, kjer bodo Zedinjene države tretja država, ki bo ratificirala mirovno pogodbo. Ako bi Italija ali Japonska potrdila mirovno pogodbo, bi Wilson sklical zvezo v Pariz.

Mirovna pogodba z Ogrsko.

LDU Pariz, 7. oktobra. (DunKU - Brezlično.) Mirovna pogodba z Ogrsko je izdelana in bo izročena ogrskim delegatom pred koncem oktobra. Nova Ogrska bo imela na zemljevidu obliko štirikotnega stranske dolžino 400, odnosno 350 km. Obsegala bo približno 140.000 km² in bo imela sedem milijonov prebivalcev.

Proti Karolyju.

LDU Budimpešta, 7. oktobra. (OKU) Kakor doznava »Pesti Hirlap«, je državno pravdnistvo uvedlo kazensko postopanje proti grofu Mihaelu Karolyju zaradi tatvine in poneverjenja. Preiskava je uspela že tako daleč, da se v kratkem izda zaporno povelje. Obenem se uvedejo pogajanja s čehoslovansko republiko zaradi izročitve grofa Karolyja, ker v tem primeru ne gre za političen, ampak za podlo hudodelstvo.

Ratifikacija.

LDU Pariz, 6. oktobra. (DKU) Rimski poročevalec lista »Petit Journal« poroča, da bo italijanski kralj versaillesko pogod-

bo danes ratificiral na podlagi ukrepov v zadnjem ministrskem svetu.

Nova turška vlada.

LDU Carigrad, 6. oktobra. (DKU Brezlično.) V Carigradu se je sestavila nova vlada. Načeluje ji veliki vezir Ali Riza paša. Zunanji minister je Mustafa Rešid paša in vojni minister je Djemal paša.

Nemiri v Lizboni.

LDU Pariz, 6. oktobra. (DunKU) Večerni listi posnemajo iz španskih časopisov vest, da so sindikalisti v Lizboni izvali resne nemire, pri katerih je bilo aretiranih 200 oseb. Po vesteh iz Portugalske se širi sindikalistično gibanje tudi po deželi.

Politične novice.

+ Novi šolski načrt. Velike Lašče. Ženska zveza, zbrana na shodu dne 5. oktobra najodločneje protestira proti uvedbi šolskega zakona, izdelanega po načrtu »Prosvetnega odbora« v Belgradu. Kot zastopnice starišev našega okraja obsojajo sramotno krivico, katero bi na ta način povzročili našim otrokom, našemu narodu. Časi »nezavednosti« našega ljudstva so minuli in me vemo, kakšne so pravice vsakega državljan v demokratični državi. Zahtevamo šolski zakon na podlagi katerega bi imeli v vseh zastopih in šolskih odborih svoje zastopnike tudi stariši, ki imajo po božjem in naravnem zakonu v prvi vrsti pravico odločevati v vzgoji svojih otrok.

+ Kako je dr. Krek kaznoval polanca, ki sta zamujala seje. »Naša Moč« z dne 2. novembra 1917 priobčuje nastopno zgodbo: »Na seji SKZS smo bili. Rajni Evangelist se je pripravil, da se odpelje s polnočnim brzovlakom na Dunaj v državni zbor. Bilo je to v »Ljudskem domu« v prostorih »Straže«. Razprava. Odborniku časnikarju prinese sluga brzojavko: »Državni zbor odgođen.« »Polanca X in Y sta v Unionu, pripravljata se, da se odpeljeta s polnočnim vlakom na Dunaj k zasledanju«, pravi nekdo. Mil glas se začuje s predsedniškega mesta; bil je Evangelist: »Lepo vas prosim, molčite o tej brzojavki! Ne razglasite je! Vsa ta dva naj ne izvesta zanjo! Naj se peljeta na Dunaj! Pokorita naj se za seje, ki sta jih zamudila!« Seja se je nadaljevala. Več nas je tisti večer govorilo s prizadetima, a molčali smo vsi. Z Evangelistom sta se peljala na Dunaj skupaj. Ko so izstopili na dunajskem južnem kolodvoru ju vpraša Evangelist: »Po kaj sta pa prišla, saj je državni zbor odgođen. Sem to že sinoči vedel, pa Vama nisem hotel tega povedati, ker sta toliko seji zamudila.« Zakaj pa je Krek šel na Dunaj, čeprav je bil parlament odgođen? Bržkone so bile seje kakega odseka; on ni zamujal ne plenarnih ne odsekovih sej. V Belgradu je bil pa finančni odsek enkrat menda poldrug mesec neprestano nesklepen.

+ »Absolutizem hočejo.« Včerajšnji »Slov. Narod« piše, da je hotela vlada Marka Trifkoviča »uvesti absolutizem«. Svojo trditev naslanja na dejstvo, da je hotela nepotrjena vlada »izvesti volitve v konstituantu«. Dati ljudstvu pravico do izraza svoje volje imenujejo absolutizem. Že radi tega »absolutizma« je škoda, da je vlada šla. Tak »absolutizem« si želi vsak pošten in demokratičen človek.

+ Kaj je z izvoznikami? Demokrat-sko časopisje neprestano očita »Gospodarski zvezi«, da je dobila nekaj izvoznice za krompir, in se obnaša tako, kakor da bi hotelo odpraviti vse izvoznice. Tako pisanje je preračunjeno le na nevednost bralcev demokratskega časopisja. Izvajati se mora, kajti če bi se godilo po svetu po demokratskem receptu, bi nekaterih najnujnejših potrebščin tudi uvoziti ne mogli in Ljubljanci, če danes nimajo krompirja, bi brez izvoznice, tudi tega krompirja, ki ga imajo ne mogli posoliti. Dalje je popolnoma v redu, da dobi izvoznice združništvo in ne zasebni spekulant. Toliko moderne-ga prepričanja bi morali tudi demokrati imeti že zaradi svojega naslova.

+ Najdeni krivci. Ko se ni dalo prav dognati, kdo je izdal izvoznice za krompir, je neki demokratski govornik obdolžil »papeževo nezmotljivost« pomanjkanja krompirja. Ta trditev se občinstvu ni zdela verjetna in tako je snočni »Narod« našel dva nova krivca: g. Jovana in dr. Slokarja. Na to bomo, ne zaradi demokratskega časopisja, ki mu zastoj govorimo, marveč zaradi časti teh dveh uradnikov, ki vršita svojo dolžnost z zgledno vestnostjo, odgovorili samo to: Njuni šefi so demokratski in socialistični ministri. Naj ti uvedejo proti njima tako strogo disciplinarno preiskavo, kakor bodo ti ministri morali prestati strogo preiskavo ob času volitev pred našim ljudstvom.

+ Za Jugoslavijo. Ljuba Babič-Gjalski je v »Jutranjem Listu« objavil članek, v katerem dokazuje edino opravičenost jugoslovanskega naziva za državo in narod. Ime »Kraljestvo Srbov, Hrvatov in Sloven-cov« je neprirodno in diši po hegemoniji

in prvenstvu. Ali bodimo eni pod enim imenom ali bodimo troji pod dosedanjim trojnim imenom pa pustimo državno edinstvo in sezimo po federaciji ali skrajni avtonomiji. Ob troimenskem nazivu centralistično urejena država je akrobatika. Tako državo bi mogli nekaj časa vzdržati srbski bajoneti in Pribeževičevi policijski pisarji in komisarji, a stalna in varna ne more biti. — Temu dodaja »Hrvat«: Ako hočemo skupno, popolnoma edinstveno državo, moramo sprejeti tudi eno edinstveno ime za to državo — a to ime je Jugoslavija.

+ Poslanik Zedinjenih držav Persinal je v slovenski avdienci izročil regentu svoja poverljiva pisma. Poslanik je bil sprejet z običajnimi svečanostmi.

+ Čudna zaplemba. Zagrebška cenzura je zaplenila notico, v kateri je »Bankovni Vjesnik« poročal, da so imale nekatere banke potvorjene pečate, s katerimi so pečatile n. pr. madjarske bankovce. »Nar. Politika« žigosa tako postopanje in vprašuje državnega pravdnika, če se je v zadevi izvršila najresnejša preiskava in če je z zaplenbo rešena tudi stvar sama. Ako se smejo take obtožbe objavljati proti zasebnikom, se morajo toliko bolj proti javnim zavodom.

+ Angleška politika. Lord Milner potuje s posebnim poslanstvom v Egipt, da se pouči o željah in stremljenjih tamošnjega prebivalstva. V pogovoru s sodrušnikom lista »Pail Mall Gazette« se je Lord Milner izpovedal za pristaša najdalekosejše avtonomije. Utemeljel je to tako-le: Boljše je, da se — če treba tudi na račun kakih neprijetnosti — dovoli ljudem, da svoje posle sami vodijo, nego da bi poizkušali, da jih vodijo zase. »Zelo moralno.

+ Bodoča bramba v Nemški Avstriji. Državni tajnik dr. Deutsch je v seji štajerske deželne vlade poročal o bodoči organizaciji avstrijske brambe. Pečal se je vprašanjem, če naj se bramba podpravi ali podeželi in rekel, da bo bodoča bramba državna, toda dežele bodo soodločevale pri njeni sestavi in pri nameščenju častnikov, podčastnikov in moštva. Avstrija se najbrže ne bo več vojskovala. Če se pa bo, je mogoče le obrambna vojska. Brambo pa potrebuje tudi najmanjša in najmlajša država in ker se mora ustanoviti, mora biti tudi vzorna in se bo prikrojila vzoru Nemčije. Obsegala bo šest mešanih brigad. O sprejemu častnikov bodo odločevale komisije častnikov; tudi pri sprejemu moštva bodo odločevali zastopniki častnikov in moštva. Mlajši častniki, ki ne bodo sprejeti, dobe odpravnino, starejše nameravajo vpokojiti. Moč nove brambe se bo moral obvezati, da bo služil 6 let aktivno in šest let v rezervi. Sprejemali bodo brambovce v starosti od 20. do 40. leta. Ustanoviti nameravajo v brambi tečaje za višja in nižja voditeljska mesta, ki bodo omogočevala vsakomur napredovanje.

Kmetije, vi ste krivi!

Odkar je zavladala demokratsko-socialistična vlada, so prišle glede izvoznice zelo grde reči na dan. Dovoljenja za izvoz krompirja so prišla v roke raznim spekulantom in verižnikom, tako da je začelo primanjkovati krompirja celo pri nas, čeprav ga imamo dovolj in bi ga znatne množine lahko izvozili. Kdo ima te izvoznice v rokah, ni mogoče dognati. Zvedeli smo le toliko, da je dobila Gospodarska zveza pravico do izvoza 200 vagonov, kar je popolnoma prav in v redu, kajti to je združno podjetje in morebitna korist gre v korist skupnosti, ne v žep bogatašev. Dalje smo se zvedeli, da je 300 izvoznice dobila družba »Impex«. Posestnikov drugih izvoznice ni mogoče zvedeti, skriva jih tema. Namesto da bi prijelo demokratsko časopisje te ljudi, piše snočni »Narod« na naš naslov: »Sploh bi bilo bolje, da ta list svetuje svojim somišljenikom po deželi, naj se usmilijo ljubljanskih in drugih uradnikov in naj po poštenih cenah pripeljejo toliko krompirja v mesto, da bo potrebi zadoščeno.«

Mi vam svetujemo, somišljeniki po deželi, da se strnete v združje in se ne daste več izrabljati po zasebnih spekulantih, ki jih ščiti svobodomiselná vlada. Ne svetujemo vam pa, da bi prosili demokratske trgovce in verižnike, naj se vas usmilijo in vam prodajajo svoje blago po poštenih cenah. Ne bodo se vas usmili, Pomagajte si sami!

Dnevne novice.

— Kriza pri vinarški zadrugi. Sedanje načelstvo hoče na vsak način zadrugo razdreti. Zato je sklicalo na petek, dne 17. oktobra t. l. drug izredni občni zbor v Ljubljani, ki ima končno veljavno sklepato o njeni razdrožitvi, in sicer pri vsakem številu združnikov. Prvi izredni občni zbor ni bil sklepčen, ker niso zanj izvedeli ne združniki, ne nadzorstvo. Ker ima zadruga lepo premoženje in je danes edina združna osnova v deželi, ki je poklicana varovati interese naše vinske kupčije in

vplivati s tem tudi na prihodnji položaj našega vinogradništva, pozivamo vse naše člane, da se tega izrednega običnega zbora za gotovo udeležijo dne 17. oktobra in da nastopijo vsi proti razdružitvi in proti likvidaciji. Zavrniti moramo vse samovoljne poskuse sedanjih članov načelstva, ki hočejo iz ozirov na lastne koristi zadržati razbiti in spraviti ob življenje. Zadruga naj ostane, načelstvo naj odstopi! Zborovanje se bo vršilo imenovanega dne v dvorani hotela Union v Ljubljani in prične ob pol 11. uri dopoldne.

— **Vpisovanje na živinozdravniško visoko šolo v Brnu** se vrši od 1. do 14. novembra t. l. za vse štiri letnike.

— **Opera v Zagrebu in v Ljubljani.** Prejeli smo: Radi pomanjkanja stanovanja so morali člani zagrebske opere prekiniti pogodbe in mesto zapustiti. S tem je opera tam onemogočena, životari komaj opereta, a vprašanje časa je, kako dolgo še. Dovolj žalosten pojav, da mesto Zagreb nima strehe za naše umetnike, dočim je gostoljubno do skrajnosti za različno tujo zalego, za verižn., zakotne trgovce in druge temne elemente celega sveta, naj imajo potem že krive ali ravne nosove. Imenoval bi to škandal prve vrste, če bi bilo v Ljubljani — boljše. Naša opera je danes ena prvih in vzdrži vse primere, četudi se je začela šele prav razvijati. Koliko truda, naporov in stroškov je to stalo: Vendar smo upravičeno upali, da se bo še bolj razvila in dosegla višek popolnosti, volja in material sta bila na razpolago. Računali smo sicer s slabimi stanovanjskimi razmerami, a zaračunali smo se vendar pošteno. Bela Ljubljana pozdravlja bratske goste z navdušenjem, ženske seveda v narodnih nošah, govorniki briljirajo s sladkimi besedami, a za naše brate umetnike nima strehe. Prosili in rotili smo na vse strani, posameznike, javnost, urade, — vse zastoni. Dobra polovica gledaliških igralcev je še brez pravega stanovanja. Dokaj godbenikov — konzervatoristov leži v skladišču Balkan, do pred kratkim časom celo na golih tleh, naše najboljšie igralke — pevke so nastanjene kar po tri v majhnem kabinetu. Nezadovoljnost raste, ker ni od nikoder pomoči. Vidimo, da Ljubljana ni obljubljeno mesto, ampak mesto obljub. Radi stanovanjskih razmer je že izginilo čez noč par godbenikov, kako dolgo vzdržijo še drugi člani pri teh razmerah? Stanovanjska komisija, kaj delaš? Seveda bo pomagala kolikor more, bi kdo mislil. Evol Glavno garderobierko gledališča hoče postaviti iz njene borne sobice na cesto, naši drugi primadoni gospici Zikovi grozi glasom naših informacij isto. Da nam stanovanjska komisija meče enega tovariša na cesto in nakaže isto stanovanje drugemu članu ali pa tudi ne, s tem nam v skupnosti vendar ni pomagano. Ali smo ali nismo ljudje? Ali smo manj vredni člani človeške družbe kot verižniki? In ti imajo stanovanja in še pisarne! Naši umetniki pa životarijo v skladiščih in podstrešjih. Obrčamo se zadnjikrat na javnost, ter zahtevamo in prosimo takojšnje odpomoči, sicer bomo morali izvajati zagrebske konsekvence, ne radi, ampak prisiljeni. Ura ni dvanajst, že je četrta čez dvanajst. — Fr., Kr-č.

— **Brzovlak Dunaj—Ljubljana.** Z dnem 6. oktobra sta začela na progi Dunaj—Ljubljana gl. k. zopet voziti brzovlaka 5/5a in 6a/6 in sicer trikrat na teden. Brzovlak št. 5 z Dunaja vozi vsak ponedeljek, sredo in petek in brzovlak št. 6a iz Ljubljane vsak torek, četrtek in soboto. Brzovlak št. 5 je vozil prvič z Dunaja v ponedeljek dne 6. t. m. in brzovlak št. 6a iz Ljubljane v torek dne 7. t. m.

— **V Savi je utonil** Alojzij Planinšek iz Šmartna pri Litiiji. V terek dopoldne je dejal doma družini, da gre na polje. Od tedaj naprej je izginil. Ker so ob Savi našli njegov klobuk, je najbrže našel smrt v valovih Save. Družina pravi, kdor bi morda našel truplo rajnega Planinška, naj ji to takoj sporoči, da ga bo mogoče pokopati doma. Naslov je: Alojzija Planinšek, Šmartno pri Litiiji.

— **Iz D. M. v Polju.** V noči od 5. na 6. t. m. je bil ukraden v vevški papirnici velik transmijski jermen, vreden nad 1000 K. Kdo je tat, je neznan. Čuvaj se je le malo časa odstranil, tat pa je porabil priliko in odnesel jermen. — Sladkorja ne dobimo že nad mesec dni. Čudno se nam zdi, da se nas tako odrija.

— **Čevljarska zadruga v Trziču** naznana, da se vrši pomočniška preskušnja dne 27. 28 in 29. oktobra za Trzič v prostorih g. Ivana Papova, za zunanje na deželi pa pri g. Ivanu Poljancu v Sebenjah, točno ob 8. uri zjutraj. Kdor se misli priglasiti, naj to nemudoma naznani načelstvu, ker na poznejše prijave se ne bo oziralo.

— **Nova carinska odredba.** Od 1. t. m. naprej se zacarini vsako carinsko blago temeljem fakture. Trgovci v okrožju glavnega carinskega urada v Mariboru, ki dobivajo blago iz inozemstva, naj fakture vpošljejo pravočasno carinskemu uradu, da poslovanje ne bo trpelelo.

— **Vseučiliško knjižnico v Belgradu** je sklenilo ustanoviti vodstvo Carnegijevega zaklada. V to svrhu je določenih 3 milijone frankov.

— **Dijaški transport na Dunaj** Vsi dijak, ki so prijavljeni, se prosijo, da pridejo v četrtek točno ob 8. uri s prtljago na kolodvor. Za prtljago dobimo posebni voz. Vlak pa odhaja ob 10. uri 41 min. — Vilko Killer, stud. tehn.

— **Oddelek za sprejemanje tujcev in poslanstev** se je ustanovil na zunanjem ministrstvu v Belgradu.

— **Razstava jugoslovanskih vezenin v Ameriki.** Katoliška dekliška zadruga v Newyorku namerava prirediti razstavo jugoslovanskih vezenin ter se je v to svrhu obrnila na zagrebško trgovsko in obrtno zbornico. Navedena ameriška zadruga se sploh zelo zanima za jugoslovanske proizvode in ima v svojih mnogoštevilnih podružnicah nastavljenih mnogo Hrvatic, Srbkinj in Slovenk.

— **Povišanje železniških tarifov v Avstriji.** Blagovni tarif bodo zvišali v Avstriji s 15. oktobrom za 150 odstotkov; osebni tarif pa z istim dnem in sicer v razmerju 1 : 2 : 4.

— **Beg z Dunaja v Prago.** Na Dunaju je posloval dolgo vrsto let sladkorni kartel, ki je še pred vojsko znatno dvignil cene sladkorju na škodo malega človeka. Kartel je bil znan pod imenom sladkorna centrala in je imel na Dunaju svojo osrednjo računsko pisarno. Kartel je za zdaj sklenil, da se osrednja računsko pisarna preseli z Dunaja v Prago, kjer prične poslovati sredi oktobra.

— **Podpore nezaposlenim.** Izšla je naredba deželne vlade za Slovenijo, ki obsega določila o podporah nezaposlencem, katera se bo izplačevala začasno od dne 31. januarja 1920. Dnevna podpora se bo izplačevala mladostnim do 17. leta 2 K, vsem drugim pa 5 K. Vsak nepreskrbljeni član nezaposlenega, če je gospodarsko zavisen od njega, dobi rodbinsko doklado v višini 1 K na dan. Nezaposlenec se mora javiti pri županstvu, ki mu izda potrdilo o nezaposlenosti. Vsa oblastva morajo reševati spise o nezaposlenosti tekom treh dni.

— **Semestralni izpiti bivše šumarske akademije** držat će se počevši od 10. ov. mj. do 15. Prijava za izpit prima dekan modroslovne fakulteta. Zagreb, 6. listopada 1919. Dekanat modroslovne fakulteta. Dr. Hvaldi, o. g. dekan, v. r.

— **To bi pomagalo tudi pri nas...** Proti javni nenravnosti je izdalo društvo »Volksaufklärung«, ki ima namen zatirati slovestveno umazanijo in javno nenravnost (Sedež: Dunaj III., Stanislausgasse 11) naslednji oklic: »Že med vojno, še bolj pa po razsulu, je naraščala in še narašča povodenj tiskane umazanosti in gnoja. Dostikrat že so se čule pritožbe, da se vsled javnega izpostavljenja takega »šunda« čut dostojnosti in sramežljivosti karmoč žali. Z ozirom na veliko nevarnost, ki se vsled tega povzroča naši mladini in njeni nedolžnosti ter rahločutnosti, skuša društvo na vse načine to nemoralnost in pohujšanje preprečiti. Žal, da more društvo z oblastveno pomočjo le redkokdaj vmes poseči; tudi so naredbe in tozadevni zakoni le pomanjkljivi, da bi jih mogli uspešno zoper navedene javne pohujševalce uporabiti. Ne kaže drugega, kakor da si sami pomagamo: Ta samopomoč je v tem, da nič več ne nakupujemo v trgovinah, kjer prodajajo časopise, knjige, podobe, razglednice zgoraj označene vrste. Tiste trgovine, ki ne čutijo potrebe, da bi se ozirali na dostojnost in nrvnost, tudi ne smejo zahtevati ali pričakovati, da jih bo občinstvo podpiralo, ali pri njih kupovalo. Prosimo v interesu javnega zatiranja pohujšljivih izlozb in trgovin, da se oprime mo samopomoči.« To so odločne besede, ki bodo imele uspeh, če bi bilo tudi nrvnočuteče občinstvo povsod tako odločno!

— **Pred izseljevanjem v Nemčijo** svari Nemce nemško zastopstvo v Celju. V svojem naznanilu pravi, da v Nemčiji gospodarsko življenje sicer vstaja, da pa razmere v industriji še niso povsem urejene, da je še mnogo ovir in razen tega čaka veliko število domačih brezposelnih ljudi na delo in zaslužek. Zato naj nihče ne gre na Nemško, ako si ni vnaprej zagotovil dela. Nemške oblasti ob danih razmerah ne bodo mogle drugače, nego da se nasproti tujim državljanom brez posla poslužijo postavnih določb o izgonu.

— **Brzovljani promet s Poljsko.** Z dne 6. t. m. je bil uveden brzovljani promet med našo državo in poljsko republiko.

— **Za upravitelja državnih monopolov** bo imenovan neki Francoz s 35.000 dinarji letne plače.

— **Griza v Zagrebu.** V Zagrebu je tačas bolnih na grizi do 3000 oseb.

Štajerske novice.

Š Shodi Slovenske Kmečke Zveze v nedeljo, dne 12. oktobra po rani sv. maši: Sv. Ana v Slov. gor. (dr. Juvan in Žebot), Sv. Benedikt v Slov. gor. (dr. Leskovar), popoldne po večernicah: Št. Lenart v Slov. gor. (dr. Leskovar, dr. Juvan in Žebot). — V Posavju 6 do 10 shodov. Vspored v prihodnjem »Slovenskem Gospodarju«. — Zaupnike KZ prosimo, da agitirajo med ljudstvom za obilno udeležbo. — Dne 12.

oktobra se vrši pri Veliki nedelji velik deklški in ženski tabor. Spored: ob pol 10. uri dopoldne pridiga za Marijine družbe in slovesna sv. maša. Po maši zborovanje zunaj cerkve. Popoldne po večernicah priredijo domača društva igro s petjem in godbo.

Š **Himen.** Četrtega oktobra t. l. je poročil ob 11. uri g. prof. dr. Anton Medved v baziliki o. frančiškanov v Mariboru ženina dr. Srečkota Lebarja, zdravnika iz Slov. Bistrice, z nevesto gđc. Ljubico Marinovo, hčerko profesorja St. Marina v Mariboru. — Pri Sv. Barbari v Slov. gor. se je dne 29. septembra t. l. poročila nadučiteljeva hčerka gđc. Bogomira Kranjc, bivša organistinja in cerkvena pevka, z g. Leopoldom Pečarjem, železniškim uradnikom in posestnikom v Rimskih Toplicah. Bilo srečno!

Koroške novice.

k **Velik ljudski tabor v Labudu** se vrši v nedeljo, dne 12. oktobra. Začetek tabora ob 9. uri dopoldne. Korošci, pridite vsi na to veliko narodno manifestacijo! Vsa društva po širni Sloveniji naj bodo zastopana. Pokažimo, da so želje Korošcev naše želje, da čutimo z njimi. Dne 12. oktobra vsi v Labud!

k **Konjski sejm.** Dne 13. oktobra se vrši v Grabštajnu na Koroškem velik konjski sejm, posebno za žrebete. Interesenti se opozarjajo, da prihajajo tu na prodaj toplokrvni konji polnokrvne angleške pasme. Prijateljem konjskega športa se ta sejm najtopleje priporoča. Tudi pristojna vojaška oblast se zanima za ta sejm, ker se iz tega okraja novačijo najboljši remont. Grabštajn leži ob južni železnici in je zadnja postaja pred Celovcem.

Ljublianske novice.

lj **Pogreb dr. Lovro Pogačnika** se vrši danes ob 4. uri pop. Cerkevno opravilo opravi premil. g. prošt Andrej Kalan. Truplo se prenese najprvo v župno cerkev sv. Petra. Sprevod se razvije potem po Sv. Petra cesti, Škofiji in Prisojni ulici na Martinovo cesto na pokopališče, kjer se poslove od rankega zastopniki organizacij. Pogreba se udeležijo tudi vojaštvo z godbo.

lj **Akad. starešine** se vabijo, da se kolikor mogoče polnoštevilno udeležijo pogreba pokojnega tovariša dr. Lovra Pogačnika. Zbirališče točno ob pol 16. uri pred cerkvijo sv. Petra. — Predsednik.

lj **Zadušnica kat. nar. starešinstva in dijaštva za dr. Pogačnikom.** Prihodnjo nedeljo, 12. t. m., priredi kat. nar. akad. starešinstvo in visokošolsko dijaštvo zadušno spominsko pobožnost za rajnega ljubelega svojega člana dr. Lovro Pogačnika v kapelici oo. jezuitov ob Elizabetni cesti. Sv. maša zadušnica se prične točno ob pol 11. uri dopoldne. Vsi člani starešinstva in kat. nar. visokošolskega dijaštva so naprošeni, da se pobožnosti za umrlega prijatelja zanesljivo udeležijo.

lj **Mesto venca** prerano umrlemu upravnemu odborniku dr. L. Pogačniku je darovala »Hranilnica kmečkih občin« 100 kron za Elizabetno otroško bolnico v Ljubljani.

lj **Slomškova zveza.** V četrtek popoldne začetek ob 3. uri, nadaljujemo razpravo, ki smo jo zadnjič prekinili. Vabimo k udeležbi zlasti vse one iz Ljubljane in ljubljanske okolice. Š. P.

lj **Krekova prosveta.** Odsek zveze uradnik in trgovskih nastavljenk ima danes zvečer točno ob 7. uri predavanje v društvenih prostorih (Alojzijevišče). Vse članice odseka so vljudno vabljene. Obenem se pa razgovorimo o čajnem večeru, ki ga priredi odsek prihodnjo soboto. — Odbor.

lj **Zveza poštних organizacij v Ljubljani** vabi vse člane vseh poštних organizacij na sestanek dne 10. oktobra t. j. v petek ob pol 20. uri v pismonoško dvorano na glavni pošti. Pridite vsi zanesljivo!

lj **Zahvala.** Vsem, ki so kakorkoli pomagali, da je nedeljska dobrodelna prireditev tako krasno uspela, izreka tem potom Stolna Elizabetna konferenca sv. Nikolaja najiskrenejšo zahvalo.

lj **Obrtno-nadaljevalne šole v Ljubljani.** Pouk na obrtno-nadaljevalnih šolah se tudi letos ne more vršiti, ker manjka zadostnega kredita za njih vzdrževanje in ker tudi šolski prostori niso razpoložljivi.

lj **Južna železnica.** Počeniš s 5. t. m. sprejema južna železnica tako pri postajnih blagajnah kakor tudi pri doplačilih v vlaku v plačilo edinole jugoslovanski denar. Samo pri plačilih za uporabo simplom-ekspresa se sprejemajo tudi francoski franki. Povzetja se dopuščajo samo pri pošiljativah, kojih predaja in namembna postaja je na jugoslovanskem ozemlju.

lj **Podporočnik v rezervi Pelan Stanislav** naj se nemudoma javi pri Komandi mesta v Ljubljani.

lj **Ilustracija stanovanjske bede.** Pozno v noč. V parku. Gosta megla, siva, kosti lizajoča, valovi skozi drevje. Na samotni klopi človeška postava, zvita in za-

vita v lahko odejo. »Človek, kaj delate tu?« — »Ah, prenočujem!« — »Kaj ste?« — »Delavec...« — »Ali nimate stanovanja?« — »Ne! Do danes popoldne sem bil v bolnišnici, a sedaj sem zdrav in so me poslali ven!...« — »Ali nimate za prenočišče?« — »Imam, toda dobiti ga ne morem.« Zavladal je zopet molk. Siva megla se je težko vlegala na park. —

lj **S kamnom po glavi** je udaril trgovec H. H. na Cankarjevem nabrežju nekoga zidarja, ker je oklofural njegovega sina. Zidar je zahteval 300 kron za bolečine; sodni svetnik g. Potrato je obsodil H. H. na 30 kron globe in da plača za bolečine 50 kron. Zidar ni hotel sprejeti 50 kron, katere je hotel H. H. precej plačati. »V treh dneh se lahko pritožite!« — Z Bogom!

lj **Ker se je vmešaval v službo policijske straže** je prisodil dež. sodni svetnik Potrato šoferju E. K. 30 kron.

lj **Zaplemba.** Kolodvorska policijska ekspozitura je zaplenila 6 Primorkam, ki so imele nabasane hlače s tobakom, 14 kg in 1000 ovojev tobaka, dalje je zaplenila 134 klobas, namenjenih v Italijo in eno košaro prekajenega mesa, namenjenega v Nemško Avstrijo.

lj **Hotelski tat.** Posebno vrsto mednarodnih zločincev tvorijo tatovi v hotelih, ki jih v Ljubljani nekaj časa ni bilo, a sedaj se je tak tat pojavil v hotelu pri Slonu. Iz zaprte sobe je ukradel sivo suknjo vredno 1000 kron; suknja je brez podloge z monogramom J. S. Nekemu srbskemu poročniku je ukradel v hotelu pri Slonu tat kovčeg. Poročnikova škoda znaša do 1600 K. V kovčegu so bile toaletne potrebščine, knjiga Quo vadis in srbsko francoski in francosko-srbski slovar.

lj **Rop pred deželno vlado.** Neki gospej je potegnil ob belem dnevu pred deželno vlado neki zločinec torbico, v kateri je bilo čez 300 K denarja.

lj **Kolodvorska ekspozitura** je prijala dva nevarna žepna tatova iz Bosne, ki sta se pripeljala v Ljubljano in ju odposlala domov. V vlakih se vozi veliko tatov, ki kra-dej oposebno ponoči v nerazsvetljenih vlakih. Kdor se danes vozi z vlaki, mora vedno paziti ne samo na prtljago, marveč tudi na — žep.

lj **Izgubljeno.** Na poti med frančiškansko cerkvijo in državnim kolodvorom se je v soboto izgubila listnica z okroglo 760 kron denarja. Pošteni najditelj se prosi, da odda najdeno na državno policijo proti nagradi.

Narodno gledališče.

Opera.

8. oktobra, sredo: »Postiljor iz Lonjumeau«. Abon. C.

9. oktobra, četrtek: »Dijak prosjak«. Abon. A.

10. oktobra, petek: »Pikova dama.« — Abon. D/2.

11. oktobra, sobota: »Manons«. Abonement B.

12. oktobra, nedelja: »Dijak prosjak«. Izven abon.

Drama.

8. oktobra, sredo: »Tata«. Abon. A.

9. oktobra, četrtek, ob 3. uri popoldne dijaška predstava »Dnevi našega življenja«. Izven abon.

9. oktobra, četrtek, zvečer: Zaprt.

10. oktobra, petek: »Striček Vanja«. Abon. C.

11. oktobra, sobota: »Tata«. Abon. E.

12. oktobra, nedelja, ob 3. uri popoldne: »Favn«. Izven abon.

12. oktobra, nedelja, zvečer delavska predstava »Dnevi našega življenja«. Izven abonementa.

Prosveta.

Ivan Mazovec:

Drugo poglavje o srbskohrvatski slovnici za Slovence.

Zadnjič sem na splošno in, kot se mi priznava od nasprotni strani, »zelo idealno« povdaril principe, ki naj bi jih uvaževala srbsko-hrvatska slovnica za Slovence; danes bi si usodil izraziti svoje mnenje, na kaj naj bi prav posebno pazili naši slovničarji, ki bodo pisali kratko ali daljšo srbsko-hrvatsko slovnico za Slovence. Predvsem omenim mnenje g. dra. Menčeca, da tudi jaz še nisem »dodobra prodlr v bistvo srbsko-hrvatskega jezika«; Bogu in g. dr. Menceju bodi potoženo, da je to mnenje popolnoma opravičeno. Srbsko-hrvatski jezik je tako neizmerno bogat, obenem pa še v tako živahnem razvoju, ko se še vse prelija in pretaka, ko slovničarji šele iščejo in ugibajo, v kake struge bi napeljali ta peneci se element, da je posamezniku, predvsem takim, ki jih ni rodila hrvatska ali srbska mati, skoraj nemogoče dodobra prodrati v bistvo tega jezika.

Ta bogati razvoj, ki se še ne bo tako kmalu ustavil, se živahno zrcali tudi iz različnih srbskohrvatskih slovnici in besednjakov, ki imajo še vse polno dublet, ne-

rešenih problemov, nasprotujočih si mnenj itd. In tu bi stavil na slovniciarja prvo zahtevo: vsak slovniciar bi moral v tem kaosu oblik in mnenj imeti svoje jasno, precizno stališče, ki bi ga zagovarjal in izvajal v celem delu. Tu omahovanje med nasprotujočimi si principi nikakor ni na mestu. Omenim naj izmed ugovorov g. dr. Menceja dva, ki se mi zdita vpoštevanja vredna, namreč način pisave pri besedah jagne in milijun. Tu se borita dva principa: ali naj vedno pri fonetičnem pravopisu vpoštevamo ljudsko izgovarjavo kot zakon za pisavo, ali pa ima tudi fonetični pravopisni princip svoje meje, ki jih ne sme nebrzdano prekoračiti, če nečemo, da zaide prelepa srbohrvaščina v razkroj in anarhijo. Mnogo sem prisluškoval narodovi govorici v Bosni in Hercegovini, v Dalmaciji, na Hrvaškem in na Kvarnerskih otokih in reči moram, da sem skoro izključno čul obliko janje. Če se torej vpoštevata ljudska govorica, bi se morala tej obliki dati prednost, dasi sta po »Pravopisnem rječniku« oboje obliki dopustni. — Pri besedi »milijun« je pa treba vpoštevati to, da imamo celo kategorijo besedi, predvsem tujk, kjer narod samoglasnik »o« v končnem zlogu, včasih še celo v sredi spreminja v »u«, n. pr. Antun, profesor, milijun, barun, bataljun, majur, senatur, pa tudi apustol, majulika itd. Te oblike najdeš poleg onih na »o« tudi v pisavi. Da je v tem položaju neka konservativnost na mestu, mi ni treba dokazovati. Če bi ta raba prodrla v vse sklene, bi nekatere besede postale nejasne. Opozarjam, da Maretič v svoji znani gramatiki piše milijon, isto sloviti Rešetar v svoji »Elementar-Grammatik der serbischen (kroatischen) Sprachen«, isto obliko dobiš pri Lukiću (Oblici srpskoga jezika, Beograd, 1912) in poleg tega še bilijon, trilijon; isto opaziš pri Petroviću (Serbische Konversationsgrammatik, Heidelberg, Julius Gross 1913). To je torej preporno vprašanje in kot tako sem ga tudi označil v svoji oceni.

Drugi zelo važen princip bi bil pa ta, da kdor piše srbsko-hrvatsko slovnico za Slovence, naj jo res piše za Slovence, ne pa za Nemce, Srbohrvate in Slovence. Če torej g. dr. Mencej piše o naglasu, naj raje v kratkem in na poljuden način sledi dr. Breznikovi razpravi, ki bo Slovincem bolj razumljiva, kot pa dr. Čorovičeva izvajanja, ki so proračunana za — slaviste... Nadalje, če govori g. dr. Mencej o aoristu in imperfektu, naj nas ne tolaži na način, kot Muža tolaži v svoji slovnici nemške trgovske potnike, češ, da jim v ustnem občevarju in trgovskem dopisovanju ni treba aorista in imperfekta. Naše slovensko stališče je vendar povsem drugačno; saj moramo mi ustroj srbsko-hrvatskega jezika vendar nekoliko globlje poznati kakor potujoči agentje; saj smo najbližji bratje Srbohrvatov, saj celo trdimo, da smo enoten narod. Mi Slovenci se moramo poglobiti v srbsko-hrvatsko znanost in literaturo in v tej literaturi živita aor. in impf. svoje bogato življenje. Pa ne samo v literaturi, marveč tudi v narodovi govorici sta obe slovnici obliki izborna ohranjeni; to trdim ne na podlagi kakih prečitanih slovnici, marveč iz praktičnega izkustva, ki mi velja več kot mrtva črka. Svoje stališče opravičuje g. dr. Mencej tudi s stališča srbsko-hrvatsko-slovenskega zblizanja. To je pa, dovolite mi primero, tako, kakor če bi kak Hrvat spisal slovensko slovnico in v interesu hrvatsko-slovenskega zblizanja bojkotiral v knjigi pri sklanji in spregi našo dvojino. Tako »bratstvo« bi nas preje oddaljilo kot pa zblizalo! — Tako nas je namreč g. dr. Mencej »zblizal« s Srbi pri srbsko-hrvatskem dualu, čigar važne zanimive ostanke, ki jih srečujemo na vsak korak v govoru in pismu, nam je enostavno zatajil. Naj se nikar ne izgovarja g. doktor na svojo »kratko« slovnico in da ni pisal za — slaviste. Potrebnoval bi bil kakih 10 poljudnih vrstic!

Tretji princip bi bil, da se je treba pri sestavljanju srbsko-hrvatske gramatike ozirati na najboljša in najnovejša tozadevna dela, ne pa na zastarela ali najširši tuji publikij namenjena. Tako bi se bil g. pisatelj izognil marsikateri napaki in bi se mu tudi ne bilo treba sklicevati v svojo obrambo na en del srbsko-hrvatskega časopisa, ki piše približno tako slovnico pravilno, kot naše slovensko, — deloma pa še slabše; še manj bi mu bilo treba svoje napake previdno zamolčati, kar je tudi storil g. doktor Mencej, seveda za pozornega čitatelja brezuspešno. Če bi bil to vpošteval, bi se bil g. doktor lahko ubranil tistega srbsko-hrvatskega »otroka«, ki ga je poznal še Dinko Ranjina (1536—1607) in ga ima morebiti še kak star pregovor. Koliko starih sedaj že nerabnih besedi se nahaja n. pr. v Pleteršniku, ki jih v praktično slovensko slovnico ne bom stavil za primer! Beseda otrok je Hrvatom v splošnem tuja in izumrla, v malih prirodnih besednjakih, kot pri Neufeldu in Filipoviću je zastoj iščete. Če se pa g. dr. Mencej vsekakor kapricira na tega hrvatskega

»otroka«, naj ga pa ima za tolažbo, ki mu jo bodo Hrvatje radi privoščili. — Slično bi si bil g. doktor prihranil lahko svoje mnenje o »njegov, njezin, njihov«. Naj govori kar priznani strokovnjaki!

Maretič (Gramatika i stilistika književnog jezika) pravi: »Vuk držeći se naroda upotrebljava u svojim djelima i jedne i druge oblike, a opet se dobro zna, da su dulji oblici u ovakovijeh pridjeva nepravilni, a kraći su pravilni... Gramatik u ovakim događajima treba da reče: premda Vuk jedno i drugo piše, mi valja, da odbacimo nepravilan, a zadržimo pravilan oblik.« — Znani Rešetar v svoji gramatiki pravi o teh pridevniki, da se pravilno sklanjajo po nedoločni deklinaciji (str. 80). Zgoraj omenjeni Lukić (str. 30) pravi pri svojih zaimkih: »Nerefleksivne zamenice III. lica menjaju se kao neodređeni pridevi.« — Florschütz pravi v svoji Gramatici hrv. jezika (Zagreb 1916, str. 51): »Kao neodređeni pridjevi sklanjaju se posvojne zamenice njegov, njezin (njen), njihov.« Res je, da se »njegov, njezin in njihov« vsled nepravilne ljudske govorice večkrat sklanjajo po določni sklanjatvi. Kako ima v takem slučaju postopati vester gramatik, je že zgoraj označil Maretič. Naš g. pisatelj je pa to nepravilno ljudsko govorico v svoji slovnici vključil zgoraj omenjenim strokovnjakom proglasil za pravilo... Marn (Hrvatska slovnica za Slovence, V Zagrebu 1879) pravi: »Njegov, njezin in njihov« (str. 65).

Kar se tiče vrstilnega števika za 100, »stotinita«, naj omenim, da te oblike ni ne pri Florschützu, ne pri Maretiću, ne pri Rešetaru, ne pri Petroviću, ne pri Marnu, pač pa jo najdemo pri Muži v oklepaju poleg stoti! Katera oblika bo torej bolj običajna in bolj pravilna, je jasno. Nekaj drugega seve je pa pri rednih števnikih 200 in 300 in naprej. Tam se rabi pri glavnih števnikih stari dual dvesta, trista, poleg dve stotine, tri stotine. Od dvesta, trista ni običajno delati vrstilnega števika, zato se dela od stotina, pa imamo dve stotinita, tri stotinita itd. Treba dobro razlikovati!

Četrti princip — pa zaenkrat zadnji — je ta, da imajo Srbohrvatje fonetičen pravopis in ne historičnega! Če že Marn v svoji slovnici iz l. 1879 ta princip vsaj deloma upošteva, če se celo Muža v svoji slovnici sklicuje na to, da fonetični pravopisni princip vedno bolj zmaga pri Hrvatih, če povdarim še, da vse sedanjí priznani slovniciarji priznavajo ta princip, potem je pač nerodno, če najdeš v dr. Mencejevi slovnici oblike kot pet-deset, šest-deset, devetdeset, jedanput, bolestnoga... Zato pa tudi g. doktor previdno molči o teh oblikah in prizna samo 3 do 4 napake. In problem kot htjeo acc. sing. f. g. »je«, neomenjeni futurmi kot molči in drugi, neodpustne pomanjkljivosti pri naglasu in dolžini, poglavje o d in blaglasnem l-u, o kvantitetnih in naglasnih posebnostih pri deležnikih, pri sklanji in stopnjevanju pridevnikov, vse to so problemi, ki jih — ni... Pač, to bo »pikolovstvo«!

Vestnik S. K. S. Z.

* Odborova seja S. K. S. Z. se vrši danes ob 8. uri v navadnih prostorih. Razpravljalo se bo o obnem zboru in še drugih važnih stvareh. Prosimo nujno, da se seje udeležijo tudi zastopniki Orlovske zveze, Pevske zveze Ljubljana in Slovenske ženske zveze. — Odbor.

Orlovski vestnik.

Orlom! Častni predsednik O. Z. br. dr. Lovro Pogačnik umrl. Pogreb se vrši danes v sredo ob 4. uri popoldne. Zbirališče ob 2. popoldne v Ljudskem domu. Pridite polnoštevilno k pogrebu! Zastave in predsedniki odsekov z žalnimi trakovi! Orlom! Orliška Zveza se korporativno udeležijo pogreba br. dr. Lovro Pogačnika, Zbirališče ob 3. uri popoldne pri cerkvi sv. Petra. Ohleka: temna. Sestre, pridite polnoštevilno in točno! Orliška Zveza.

Naraščaju! Naraščaj se po zastopstvu udeležijo pogreba br. dr. Lovro Pogačnika, Zbirališče ob 3. uri popoldne pred cerkvijo sv. Petra. — Osrednje vodstvo naraščaja. Žalno zborovanje Orlovske Zveze je danes ob pol 3. uri popoldne v Ljudskem domu. Bratje naj se ga udeležijo polnoštevilno.

Častno stražo ob krsti br. dr. Lovro Pogačnika tvorijo od večer dalje člani Orla Ljubljana (Sv. Peter), Moste in Dijaškega Orla, danes dopoldne pa Orli-akademiki, člani Danice in S. D. Zveze.

Orlom-dijakom! Pogreba br. dr. Lovro Pogačnika se udeležijo Dijaški Orle polnoštevilno, Zbirališče ob 2. uri pop. pri Lj. domu. Ohleka: temna z orlovskimi znaki. Fantovski večer šentpeterskega Orla se vrši danes zvečer ob pol 8. uri v društvenih prostorih šentpeterskega prosvetnega društva, katerega naj se bratje zanesljivo udeležijo. Predsednik.

Ježica. V nedeljo 26. t. m. ob 10. uri se vrši izredni občni zbor tukajšnjega Orla. Vsi, ki se zanimajo za orlovsko organizacijo, se vabite, da se zgledate vsaj do sobote 25. t. m. pri kakem odborniku.

Najnovejša poročila.

(Naše telefonsko poročilo.)

ZADUŠNICE V BELGRADU

Belgrad, 7. oktobra. V tukajšnji katoliški cerkvi se bo služila jutri prva sv. maša za pokojnega poslanca dr. Pogačnika, druga sv. maša za dr. Kreka. Prisostvoval bo ves Jugoslovanski klub in prijatelji obeh pokojnikov.

KABINETNA KRIZA.

Belgrad, 7. oktobra. »Samouprava« poroča o preklicu Trifkovičevega kabineta sledeče: g. Marko Trifković, ki je sprejel ponujeni mandat v petek popoldne, da sestavi koncentracijsko ali koalicijsko vlado je izvršil svojo nalogo v nedeljo dopoldne. Ob 3. uri popoldne istega dne bi moral predložiti listo svojega kabineta. Njegovemu Visočanstvu prestolonasledniku, da dobi za njo odobrenje. Avdijsenca, ki je bila za ta čas določena, je bila odgojena in g. Trifković je to izvršil večer ob pol 12. uri dopoldne. Ko je g. Trifković v imenovanem času poročal Nj. Visočanstvu prestolonasledniku o sestavi svojega kabineta in o izpolnitvi poverjenega mandata, je iznenaden zaznal, da je dobil samo mandat za sestavo koncentracijskega kabineta, a ne tudi za sestavo koalicijskega kabineta. Tako je propadla ta uspešna kombinacija g. Trifkovića, katero je občinstvo z zadovoljstvom sprejelo kot edino možno in kot dovoljno rešitev krize v položaju, ki je nastal potem, ko je demokratska zajednica odklonila, udeležiti se vlade z drugimi strankami v vladi skupaj z gg. Protičem in Trifkovičem, kateremu poslednjemu je zamerila edino to, da se je bil kazal kot opozicionalec. Tako imamo sedaj sledečo situacijo: Na eni strani demokratska zajednica, ki predstavlja spoznano manjšino celo v družbi s socialisti in odklanja brez razlogov udeležbo v vladi z drugimi političnimi skupinami, katere tvorijo nasproti njej večino, in na drugi strani parlamentarno skupino političnih strank z gg. Protičem in Trifkovičem, kateri se odklanja izvršena sestava koalicijske vlade, ker v to sestavo ni šla tudi demokratska zajednica.

Nadalje poroča »Samouprava«: V političnih krogih se čuje, da je g. Pavle Marinković (minister prosvete) že v nedeljo vedel, da Trifkovičev kabinet ne bo uspel. Z druge strani se govori, da je g. Svetozar Pribičević izjavil, da demokratski ne morejo dopustiti, da se izmenja ban na Hrvatskem.

Belgrad, 7. oktobra. Danes opoldne je bil pozvan k dr. Pavloviću načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec, katerega je Pavlović javil, da mu je regent poveril mandat za sestavo koncentracijskega kabineta in da želi vedeti, ali se Jugoslovanski klub udeležijo njegovega kabineta. Dr. Korošec je odgovoril, da bo klub šele o tem sklepal in da mu bo dal odgovor ob 5. uri popoldne. Klub je sklenil, da je načeloma za koncentracijo in da vstopi torej v kabinet, ako se udeležijo sestave istega tudi ves takozvani opozicionalni blok. Prej ali vsaj istočasno je treba dati strankam zadostitev za vse intrige, ki so se vprizorile proti opozicionalnem bloku pri sestavi Trifkovičevega kabineta.

Belgrad, 7. oktobra. Dr. Pavlović izjavlja vsem strankam, da mu je demokratska zajednica obetala vse mogoče koncesije za druge stranke, ki bi sodelovale, toda Pavlović neče povedati, kakšne so te koncesije. Razžaljiva milost, ki jo ponuja demokratska zajednica, je dokaz, da se smatra ona za gospodarja položaja in za Pavlovičevega varuha.

Belgrad, 7. oktobra. Radikalni klub, Narodni klub in Ribarčeva skupina so odklonili vstop v Pavlovičev kabinet, ker so mnenja, da je treba dati Trifkoviću zadostitev in mu zato zopet poveriti sestavo kabineta.

Belgrad, 7. oktobra. Spošno so parlamentarni klubi prišli do prepričanja, da je dr. Pavlović samo kandidat demokratske zajednice in da se ne bo niti potrudil sestaviti koncentracije. To mnenje potrjuje dejstvo, da dr. Pavlović neče ničesar izdati o svojem paktu z demokratsko zajednico in da sploh sam nima jasne slike in ne načrta, kako bi razvozljajal zamotani položaj.

Belgrad, 7. oktobra. Komunike, ki ga je sestavljal Davidović, ki ni bil niti navzoč pri pogovoru med Trifkovičem in regentom, v več točkah ne odgovarja resnici in bo zato v jutrišnjih belgrajskih listih objavil Trifković popravek dotičnega vladnega komunikeja.

Belgrad, 7. oktobra. Ako se posreči Pavloviću sestaviti kabinet, bo stal na ozki koalicijski podlagi. Podprali ga bodo samo demokratski in socialisti; Črnogorci pa v toliko, kolikor vsako vlado podpirajo. Pavlovičev kabinet bo torej samo druga izdaja Davidovičevega kabineta, samo s to razliko, da je Pavlovičeva osebnost šibkejša kakor Davidovičeva. Dočim bi se Trifkovičev kabinet opiral na 136 glasov, se bo mogel Pavlovičev kabinet naslanjati samo na 127 glasov.

WILSON.

LDU Pariz, dne 7. oktobra. (DunKU) »Daily Mail« piše: V krogih, ki so blizu mirovni konferenci, je javna tajnost, da je Wilson v Parizu vedno prenaporno delal, ne da bi se zmenil za svarila prijateljev in zdravnikov. »New York Herald« piše, da imajo zdravniki in Wilsonova okolica največje težave odvracati Wilsona od dela, ki se je odločil, da iz bolniške postelje nadaljuje boj za zvezo narodov. Ukrenili so vse potrebno, da se mir v okolici Bele hiše ne bo kalil.

LDU Amsterdam, 7. oktobra. (DKU) »Times« poročajo iz Washingtona: Dasi ravno se poroča, da se je večeraj Wilsonovo stanje izboljšalo, je vendar upravičena bojazen, da bo trajalo še dolgo časa, preden bo mogel predsednik Wilson prevzeti svoje posle. Wilson vsled svoje bolezni ne more prevzeti predsedništva na konferenci industrijalcev.

ITALIJANSKI KRALJ RATIFICIRAL MIROVNO POGODBO.

LDU Milan, 7. oktobra. (DunKU) »Corriere della Sera« poroča z Rima, da je kralj podpisal dekrete o ratifikaciji versailleske in saintgermanske mirovne pogodbe. Vlada se pooblašča, da pogodbi popolnoma izvede. Kralj je tudi odredil, da se dekret predloži parlamentu, da postane zakon. — Železničarji so se povsod vrnili k delu. Izjavljajo, da bo promet v kratkem času zopet normalen. Avtomobilska služba, ki jo je organizirala vlada, ostane še nadalje, dokler se ne odpravi vse blago, ki je nakupičeno po pristaniščih.

Gospodarske novice.

g Urad za pospeševanje obrti namerala nabaviti zopet 1 vagon mavca, ako se priklasi dovolj interesentov. Urad sprejema prihlase najkasneje do 12. t. m. in se na poznejše ne bo mogoče več ozirati.

g Lončarsko blago. V okolici vasi Klopce v okolišču ukrajnega glavarstva Borovlje, je precej razvita domača lončarska industrija. Tamošnji lončarji imajo v zalogi precejšnje množine lončarskega blaga. Trdke, ki se zanimajo za lončarske izdelke, naj se obrnejo na gospodarsko pisarno pri okrajnem glavarstvu v Borovljah.

g Brzojavni odgovori trgovske in obrtniške zbornice. Interesenti, ki se brzojavno obračajo na trgovsko in obrtniško zbornico v Ljubljani za razna pojasnila, dobe brzojavne odgovore le tedaj, ako je plačan brzojavni odgovor.

g Gospodarska pisarna pri okrajnem glavarstvu v Borovljah. Pri okrajnem glavarstvu v Borovljah se je ustanovila posebna gospodarska pisarna, ki ima namen, podpirati prebivalstvo v vseh gospodarskih zadevah, dajati mu informacije in ga na ta način privaditi na novi položaj, ki je nastal s tem, da je odpadalo dosedanje gospodarsko središče Koroške Celovce. Podobna pisarna se namerava osnovati tudi pri okrajnem glavarstvu v Velikovcu. Trgovci in obrtniki, ki se zanimajo za koroški trg, naj se obračajo naravnost na omenjeno pisarno za eventualna pojasnila.

g Dimnikarjem. Gospodarska pisarna pri okrajnem glavarstvu v Borovljah sporoča, da v nekaterih občinah tamošnjega okoliša nujno rabijo dimnikarje. Dimnikarji, ki se žele naseliti, naj se obrnejo naravnost na omenjeno gospodarsko pisarno.

Praefatio solemnitis in festis S. Josephi, Sponsi B. Mariae Virginis. Te novo predpisane prefacije so izšle v obliki misala, da se vložijo v knjigo. Na razpolago so z notami v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Istotako je izšel tudi vložek Praefatio in Missis Defunctorum. Cena za vsak list 1 K.

Amonična soda. Kakor se nam javlja iz Lukavca se ondi otvorila 1. okt. letos tvernica amonične sode, deln. društvo v Lukavcu, Bosna. Ker pa še ni uvedena slobodna trgovina s tem proizvodom, se prosijo trgovine, da se radi dobave potrebnih količin obrnejo na deželno vlado, oddelek za prehrano in Sarajevu, kjer se jim javijo tudi cene.

Industrijska podjetja opozarjamo na današnji oglas. Aparat Minimax nadomeštuje vse požarne brambe celega sveta, kajti samopomoč v trenutku potrebe je vendar najsigurnejše sredstvo, da se nevarnost in nesreča prepreči. 5938

Kdo ve kaj od Ivana Sirk in Jakoba Skočaja, oba rojena v Medanu na Goriškem, vojna ujetnika v Rusiji. Sirk Ivan, Arhangeljska Murmanska Gubernija, Ole-nija 9. Stanca II, Rusija; Skočaj Jakob, št. 9495. Skobelev. Rusija. Kdor bi kaj vedel o njih, je naprosen, sporočiti Jožefu Bošnjanič, Zvonarska ulica št. 11, Ljubljana.

Popolno sedlo dobro ohranjeno se proda. Naslov v upravnem ništvu pod št. 5927

¹ Neufeldov besednjak ima le obliko janje. Saj tudi že mi Slovenci skoraj raje rabimo obliko janiček.

Soba v sredini mesta na lepem kraju se odda. Vprašanja pod »Razglas« poste restante, Ljubljana.

Odda se stanovanje z dvema sobama in pritliklinami. Ljubljansko predmestje, priprosta hišica, blizina električne železnice. Samo pisane ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Čedno stanovanje«.

Krepak detek z dobrimi spričevali, bivač v Ljubljani se sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom. Več se poišče v upravi tega lista pod št. 5945.

Dve dobro **možki obleki** in površnik ohranjeni se ceno proda. Poišče se Stari trg 11 a.

Kosilne posode od ameriškega petroleja kupuje SEVER & KOMP. Ljubljana, Wolfova ul. št. 12.

Zahvala.

Povodom krute izgube naše nadvse ljubljene hčerke in dobre sestrice

Schuller Danice

diškinje učiteljice

Izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom najtoplejšo zahvalo osobito za tako mnogobrojno spremstvo nezahljene pokojnice na njeni zadnji poti.

Posebna zahvala bodi izražena pred gosp. dr. Demšarju, njenemu veroučitelju, za ganljivi nagrobni govor, vsemu prof. osebju, gojenkam in gojenem za dar krasnih vencev, pevskemu zboru, itd. Vsem, ki so sočustvovali in nam lajšali neizmerne bolelosti, prav iskrena hvala!

Ljubljana 8. 10. 1919.

Teodor, Marija, starši.
Stanko, Rajko, bratca.

Lokal za trgovino z usnjem se išče v kakem mestu ali trgu za takoj. Ponudbe na upravištvo »Slovenca« pod šifro »Lokal za usnje«.

Šivilje moškega perila dobe trajno delo v trgovini perila Hed. Šaro, Ljubljana, Selenburgova ulica 5.

Šivilja z dežele išče dela, sprejme vsako popravilo oblek. Prevzame tudi večjo množino perila za krpanje in popravilo. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 5959.

Mlado dekle poštenih staršev se išče k neki gospe za domača hišna dela. Dobro je, ako zna nekaj šivati in ročnih del. Naslov pove upravištvo pod št. 5948.

Sprejme se **prirerovalec** in mehnik, kareri ume delati na strugarh, skom stroju. Javiti se je v tovarni Karol Pollak, Ljubljana.

Zobolrebi 80.000 šopkov na roko obrezanih, lepo blago, se prodajo onemu, kateri največ plača. Ponudbe naj se pošljejo: A. Bombač, Krušče, Pošta Begunje pri Cerknici.

Kovaški mojster s pomočniki se sprejme za samostalno vodstvo kovačnice na deželi, kakor tudi kolarski pomočnik takoj pod ugodnimi pogoji pri graščini Libelice p. Mežice pri Dravogradu.

Decimalno tehtnico od 200 do 500 kg z ali brez utežev kupim. Ponudbe Viktor Šober, Ljubljana, Vodnikov trg 2, I. nadstropje.

Sprejme se **prodajalka** event. se odda v trgovino z mešanim blagom in deželnimi pridelki na račun. Franc Juvan Srednji Gamelnji p. St. Vid nad Ljubljano.

Učenka se sprejme v trgovino. Dobra mora biti v računstvu in poštenih staršev Albina Samec, modna in manufak. trgovina, Ljubljana.

Praščiki, mladiči, sedem tednov stari, lepi, za plemo so na prodaj. Šara pot št. 3, Ljubljana.

Trstije (storie) se dobi v vsaki množini Ljubljana, Jernova ulica št. 11.

Kolobarje suhe iz mehkega lesa za podkuriti oddaja v vsaki množini F. & A. Uher, veletrgovina s premogom, Ljubljana. 5729

Popolnoma samostojna knjigovodkinja, ki je zmožna slovenščine in nemščine, strojenisa in stenografije, se sprejme takoj. Prednost imajo one, ki so že poslovale pri kakih velikih kmetijah ali leani trgovini. Obširne ponudbe z navedbo plače ob popolni preskrbi naj se naslove na: Graščina Libelice, p. Mežice ob Dravi.

Miss Farler has arrived from England and will begin her lessons

15th of October.

Interviews until 11 o'clock in the morning and 5-7 o'clock in the evening
Dunajska cesta 25.

Išče se

bolja oseba, ki zna dobro kuhati in ki bi hotela opravljati tudi druga hišna dela. Biti mora izurjena za vsak hišni posel. Plača po dogovoru. Pismene ponudbe na **zupni urad v Jastrebarskem** blizu Zagreba.

Proda se njiva

v **Kamniku na Grabnu** v izmeri 1 ha 20 a 80 m² na odmerjene kose ali cela skupaj najboljšemu ponudniku. Kdor želi kupiti, naj se oglasi v nedeljo dne 12. oktobra t. l. ob 10. uri dopoldne na licu mesta, kjer bo zastopnik lastnikov sprejemal ponudbe pod pogoji, ki e bodo ponudnikom naznanili. Vsak ponudnik mora položiti 10%, ponujene svote kot varščino, ki velja za aro, če se ponudba sprejme. Pojasnila daje notarska pisarna v Kamniku.

Zanesljivega in treznega

nočnega čuvaja, išče **Kranjska tvornica železne in bravarske robe** v Kamniku.

Kupim

brezov les

Ponudbe pod »Les« na anončno ekspedicijo Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Sprejmeta se takoj

2 vajenca

pri Jakobu Babnik, vodovodni instalater, Ljubljana, Poljanska c. 3. Z dežele imajo prednost. Hrana in stanovanje v hiši.

KUPUJEM vse vrste stoječa

drevesa

v vsaki množini, tudi cele gozdove, kakor tudi posamezna drevesa: hrast, oreh, brst, avor, češnja, smreko itd. po najvišji ceni. Ponudbe: JOSIP PLANKAR, Ljubljana, Dolenj. c. št. 5.

Tvrška KMET & KOMP. Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 8, KUPUJE

suhe gobe in fižol

V zalogi ima tudi letošnje lepo zdravo

črno brinje.

Štiri krojaške pomočnike

zmožne finega dela, sprejme takoj v trajno delo proti dobri plači. Hrana in stanovanje event. v hiši ali pa plača od kosa. Ivan Vrbovec, kroj. mojster v Dravljah, Sent. Vid nad Ljubljano.

KUHARICA

ki opravlja tudi druga hišna dela se išče v dobro meščansko hišo v Ljubljani. Cenjene ponudbe pod »M. K. — Lj.« na upravištvo tega lista.

GOSTILNA

Kupi se takoj hiša z gostilno in vrtom v bližini Ljubljane ali kje drugod na Kranjskem ali Štajerskem. Pismene ponudbe na upravo tega lista pod »TAKOJ 5921«.

Rafael Ižanc

Marija Ižanc

roj. Žagar

poročena

Ljubljana, 7. X. 1919.

Francišek Jereb

dežel. uradnik, dodeljen vnovčevalnici

Marija Jereb

roj. Groznik

trgovka in posestnica

poročena

Ljubljana 8. X. 1919 Višnjagora

Mesto vsakega posebnega obvestila.

Štev. 15.998—1919.

Razglas

glede uporabe električnega toka iz mestne elektrarne in plina mestne plinarne.

Mesto Ljubljana stoji pred znanim dejstvom, da bo zadostna preskrba občinstva s svečavo in premogom tekom prihodnje jeseni in zime izključena.

Zato je treba pravočasno uporabiti vsa sredstva, da ne bo v Ljubljani zavladala splošna tema.

Mestni magistrat mora uporabo elektrike in plina omejiti samo na najnujnejšo potrebo. Le tedaj bo mogoče mestni elektrarni in plinarni vzdržati redni obrat preko zime.

Javni uradi in pisarne, kakor tudi trgovine morajo omejiti svoj delavnik na čas dnevne svetlobe, katero je treba docela izkoristiti.

Vsa ostala razsvetljava po gostilnah, kavarnah, delavnicah in zasebnih stanovanjih se mora omejiti do najnujnejše potrebe.

Te omejitve bo seveda mogoče doseči le rotom strogih uradnih odredb in kazni, kar je znano, kako težko je prepričati posameznika, da bi žrtvoval v splošno korist del svojih udobnosti.

Občinski svet ljubljanski je v svoji seji dne 16. septembra 1919 soglasno sklenil, da stopijo s 1. oktobrom letos v veljavo sledeče omejitve glede uporabe elektrike in plina iz mestnih podjetij.

1. V času od 1. oktobra do 31. marca se bode oddajal plin in elektrika za vse pisarniške prostore samo od 8. ure jutraj do 3. ure popoldne — za to naj se po vseh javnih in zasebnih uradih razdelijo uradne ure na dnevni čas. Izven navedenega časa je vsaka uporaba plinove ali električne luči v pisarniških prostorih in pritliklinah prepovedana.

Čas od 3. do 4. ure naj se porabi za svaženje uradov.

Izveti so le javni uradi, ki morajo imeti nočno službo, tam je samo najpotrebnejša luč vsakočasno dovoljena.

2. Šolski pouk naj se razdeli na dnevni čas. Uporabljajo naj se po možnosti opoldanske ure, da lahko odpade večerni pouk.

3. Trgovine in skladišča ne smejo uporabljati plinove ali električne luči pred 8. uro jutraj in sicer:

od 1. do 31. oktobra ne po 5. uri popoldne,
od 1. novembra do 28. februarja ne po 4. uri popoldne in
od 1. do 31. marca ne po 5. uri popoldne.

Izveti so le trgovine z živili, drogerije, lekarne in trafike.

4. Za delavnice, gostilne, kavarne in druge javne lokale naj se natančno določi pri posameznikih velikost in število luči. Za princip naj velja, da sme goriti največ polovica preje običajne razsvetljave. Ostala žarila naj se odstranijo.

5. Vsaka reklamna razsvetljava je prepovedana ravno tako, kakor sleherna luč v izloženih oknih ali pred vhodi in okni javnih in drugih lokalov.

6. V hišnih vežah, na stopniščih in hodnikih so dovoljene le 10-svečne žarnice ali najmanjše plinove svetilke, goriti sme le polovica preje običajnih luči, in sicer najdalje do 9. ure zvečer. Jutraj so te luči sploh prepovedane.

7. Za privatna stanovanja se naravnost določi, katero množino električnega toka sme stranka porabiti v posameznih mesecih.

Za merilo naj velja poraba toka 25-svečne žarnice, ki sme goriti do 10. ure ponoči, odnosno kolikor se poprej ugasuje, toliko časa sme goriti jutraj.

Za stanovanje do največ štirih stanovanjskih prostorov (vštevši kuhinjo), se dovolita dve žarnici po 25 sveč. za stanovanja z več kot štirimi stanovanjskimi prostori pa tri žarnice po 25 sveč.

Seveda se priporoča uporabljati manjše žarnice, katere lahko potem gorijo v večjem številu, oziroma dalj časa, ker porabijo manj električnega toka.

Izvedba predpisov pod točko 7.:

Od solnčnega zahoda do 10. ure zvečer je potrebna luč v posameznih mesecih:

oktober 142 ur januar 161 ur
november 162 ur februar 125 ur
december 175 ur marc 114 ur

iz tega sledi:

a) da imajo stranke do štirih stanovanjskih prostorov pravico porabiti električnega toka na dan v mesecih:

oktober 257 vatov januar 291 vatov
november 307 vatov februar 250 vatov
december 316 vatov marc 206 vatov

b) stranke z več kot štirimi stanovanjskimi prostori pa na dan 60 mesecih:

oktober 385 vatov januar 436 vatov
november 454 vatov februar 375 vatov
december 474 vatov marc 309 vatov.

Tako določena množina električnega toka je za vsako gospodarstvo obilna dovolj. Dokaz temu, da tolike porabe v zasebnih stanovanjih tudi pred vojno ni doseglo niti polovica elektrarniških odjemalcev.

Strankam, ki imajo podnaemnike se izjemoma sme dovoliti za vsakega podnaemnika ena 25-svečna svetilka več. Podnaemniki se bodo upoštevali le tedaj, če jih stranka naznani pismeno najkasneje do 15. oktobra t. l. ravnateljstvu mestne elektrarne.

Kdor bi pa kljub prepovedi v stanovanju prekorajčil dovoljeno množino električnega toka, temu se zaračuna vsak več porabljeni hektovat po desetkratni enotni ceni.

8. Električni motorji se smejo od 1. oktobra do 31. marca uporabljati izključno le pri dnevni svetlobi sicer se bo tok odklopil.

9. Uporaba električnih ventilatorjev, kühlnikov, likalnikov in drugih električnih aparatov je v času od 1. oktobra do 31. marca v obče prepovedana. Zato naj se odklopni tok po desetkratni normalni ceni.

10. Poraba plina za obrtne namene je dovoljena le tedaj, če je drugačna kurjava nemogoča.

11. Poraba plina za kuhanje je dovoljena, toda le v skromnih mejah za manjša jedila, ne pa za kuhanje opoldanskega obeda. Množina za kuho dovoljenega plina se bo še določila.

12. Uporaba plinovih peči, vodogrelcev in kopalnih peči s plinom je prepovedana, zato naj se vse take peči zapro in odklopil.

13. Vsakemu, ki bi z lučjo ne štedil ali drugače teh predpisov ne upošteval (izvzemši točko 7.), zaračunal se bo ves tekot dotičnega meseca porabljeni plin ali električni tok po desetkratni normalni ceni.

V službi neizterljivosti tekom treh dni se dodaja plina, oziroma elektrike, ustavi.

Po trikratni kazni se elektrika ali plin sploh trajno odklopi.

14. Naprava novih instalacij za plin ali elektriko se načeloma prepoveduje, dovoliti se sme le v posebno nujnih slučajih.

15. Mestni magistrat opozarja vse merodajne oblasti in korporacije, da upošteva te predpise v kolikor se tičejo javnih uradov, šolskih prostorov, zapiranja prodajalnic, skladišč in delavnic, — ker je treba dati dober vzgled ostalemu občinstvu.

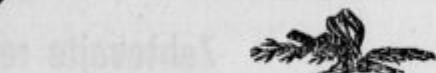
16. Zlasti se pozivljajo tudi vojaške oblasti, da se prilagodijo tem splošnim odredbam, ker to zahtevajo ne le javni, temveč tudi vojaški interesi.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 16. septembra 1919.

Zupan:

dr. Ivan Tavčar l. r.



Zalosti potrži naznanjamo, da je naša preljubljena

soprog in mati, gospa

Jva dr. Pretnarjeva

dne 6. oktobra t. l. po kratki, mučni bolezni izdihnila svojo blago dušo.

Pogreb drage pokojnice bo v sredo dne 8. oktobra 1919 ob 2. pop. iz hiše zalosti Marijan trg št. 3 na tukajnji glavni kolodvor, od koder se prepelje na Jesenice, kjer se bo v četrtek dne 9. t. m. ob 9. dopoldne položila v rodbinsko rakev.

V Ljubljani, dne 7. 10. 1919.

Dr. Janko Pretnar, soprog.

Ortomir, Zorislava, Bogomila, otroci. — Lili Guštinova roj. Ferjan, Ruža, Mla, Gelci, sestre. — Nando, brat.

Mestni pogrebni zavod.



Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Zlata Uratarič naznanja v svojem in v imenu svojih otrok ter ostalih sorodnikov prežalostno vest, da je njen srčnoljubljeni soprog, oziroma oče, brat in stric, gospod

Ludovik Uratarič

trgovca

dne 7. t. m. ob pol 1. uri ponoči, po kratki mučni bolezni previden s tolažili sv. vere mirno preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v sredo dne 8. oktobra 1919 ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Rimska cesta št. 7 na pokopališču k sv. Križu.

V Ljubljani, dne 7. oktobra 1919.

Štev. 2163.

Razglas.

5872 (3)

Mestno županstvo v Kranju razpisuje službo tretjega redarja, katero se lahko takoj nastopi. Plača po dogovoru. Prošnje opremljene z dokazili dosedanjega službovanja je vložiti do 20. oktobra 1919 pri podpisnem županstvu.

Mestno županstvo v Kranju, dne 2. oktobra 1919.

Zupan: F. Polak s. r.

Nič ne ponujamo in nič ne anonsiramo, ker dobro blago se samo prodaja, mi kupimo le vsako množino lanenega semena, prazne oljate sode in dobre jutastie vreče. — Zabret & Komp., tovarna olja in firneža v Britofu pri Kranju.

Priporočajo se cenjenim čitateljem sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno objavo v tednu se računa 6 kron.)

Brionice

Zajc Fran, Dunajska cesta 12.

Dobava in pokladanje parketov

Bokal Anton, Ambrožev trg 9.
Puh Josip, Gradaška ulica 22.

Damske krojačice

Halmer Marjana, Gosposvetska c.
sta 13/II, 104.
Minka Karo, Sv. Petra cesta 58.

Elektrotehnika

»Svetla«, Mestni trg 25.
Verbajc A., Linhartova ulica 4.
Zavod za tehn. in elektrotehn.,
Dunajska cesta 22.
Zavod za tehn. in elektrotehn.,
Lastne tovarne, Glince 16.

Gostilne

Ložar Jernej, Sv. Petra nasip 19.
Olup Josip, Pod Trančo.

Gramofoni in godbeni avtomati

Rasberger A., Sodna ulica 5.

Jauna skladišča

»Balkan«, I. Ljublj. javno skladišče,
Dunajska cesta 33. (Tel. 366.)

Kavarne

»Prešeren«, Sv. Petra nasip 1.
»Zvezda«, Ivančič Josip, Kongresni
trg.

Kleparji

Korn T., Poljanska cesta 8.
Remžgar & Smerkol, Florijanska
ulica 13.

Knjižarne

Jugoslovanska knjižarna, Pred
škofijo.

Knjižovneznice

Knjižovnica K. T. D., Kopitarjeva
ulica 6.
Pajk Fr., Cankarjevo nabrežje 25.

Konfekcijske trgovine

Olup Josip, Pod Trančo.
Schwab & Bizjak, Dvorni trg 3.

Krojači

Gestrin Ferdin., Poljanski nasip 8

Lesna trgovina

Šuštar Fran, Dolenjska cesta 12.

Lekarne

»Pri Mariji Pomažaj«, Resljeva c.
sta št. 1.

Manufakturne trgovine

Pečenko Filip, Dunajska cesta 6.
Petkosig Jos., Stari trg 4.
Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

Mizarji

Bizjak Peter, Spod. Šiška 136.
Trink Alojzij, Linhartova ulica 8.

Modni saloni

Götzl Marija, Židovska ul. 8. in 7.

Modne trgovine

Magdič Pavel, Aleksandrova cesta.

Optiki

Jurman Karol, Šelenburgova ulica.

Parfumerije in kozmetika

»Uranus«, Mestni trg 11.

Podobarji

Pengov Ivan, Kolodvorska ulica
št. 20.

Popravila gramofonov in godbenih avtomatov

Rasberger A., Sodna ulica 5.

Potrebščine

za šolnje, krojače in čevljarje
Petelinc Josip, Sv. Petra nasip 7.

Restoracije

»Perles«, Prešernova ulica.

Sobno slikarstvo

Žuran Martin, Mestni trg 12.

Stavbena podjetja

Černe Andrej, Sv. Petra cesta 23.
Treo Viljem, arhitekt, mestni stavbenik,
Gosposvetska cesta 10.

Špedicijska podjetja

»Balkan«, Dunajska cesta 33. (Tel. 366.)
Uher F. & A., Šelenburgova ulica
št. 4. (Tel. 117.)

Trgovine z urami in zlatino

Černe Lud., Wolfova ulica 3.

Trgovine cofilic

Bajec Anton, Pod Trančo.

Trgovine s klobuki

Čadež Gvido, Mestni trg 14.
Soklič J., Pod Trančo 2.

Trgovine s šivaln. stroji

Petelinc Josip, Sv. Petra nasip 7.

Trgovine s papirjem

Prodajalna K. T. D., Kopitarjeva
ulica 2.
»Uranus«, Mestni trg 11.

Trgov. z mešan. blagom

Šerbec Friderik, Stari trg 4.

Trgovine z dežniki in solčniki

Mikuš L., Mestni trg 15.

Trgovine z železnino in poljedelskimi stroji

Zalta & Žilič, Gosposvetska cesta
št. 10. (Mar. Ter. cesta.)

Vrovarne

Adamič Ivan N., Sv. Petra cesta
št. 33.

Zaloge pohištv

Fajdiga Filip, Sv. Petra cesta 17.

Zajtrkovalnice

Grošel T., Poljanska cesta 7.

Baterije zarnice vseh tipov
elektrotehn. predmeti
Gen. rep. za kraljestvo SHS
Janko Pogacar Ljubljana Mestni trg 25WESTINGHOUSE
WATT
KREMENEZKY
METAX
EXPORT&IMPORT
ELEKTROTEHNIKA-TEHNIKA

LEPA PRILIKA!

50 ducatorov ovratnikov
se po ceni takoj prodaj!Natančneje v
Gledališki ulici
7, pisarna III.
nadstr. — —
Uradne ure od 3.-6. pop.

Kupim

veliko blagajno Wertheim, registrir
omaro, dve pisalni mizi brez nastavka,
malo decimal. tehtnico do 20 kg. — Po-
nudbe pod »Pisarna« na uroavo lista.

KADILO

se dobi pri tvrdki

: Ivan Perdan, Ljubljana. :

Vreče

vsake vrste in v vsaki množini
kupi vedno ter plačuje naj-
bolje trg. firma J. Kušlan, Kranj,
Gorenjsko.Sprejme se **vajenec za**
čevljarstvo in prire-
zovanje.
Karol Pollak, Ljubljana.

Sprejma blagajničarka

hotelske stroke z večletno prakso in
dobrimi spričevali se takoj sprejme.
Plača po dogovoru. Naslov pove upra-
vištvu Slovencev pod št. 5904.

Bukova drva

ogle, smrekov les — — —
deske in trame kupuje
»Croatia«, gozdna ind.
delniška družba v Ljub-
ljani, Mar. Terezije cesta 2.

Zahtevajte cenik!

Zahtevajte cenik!

Moško perilo

razne vrste srajc, spodnjih hlač, spal-
nih srajc in mehkih ovratnikov nudi
trgovcem samo na debeloDomača tvornica rublja d. d.
Zagreb, Jelačićev trg 2, II. n.

Naročila po povzetju se izvršujejo z obratno pošto.

Oznaniša Un on-Propagande, Maribor. — Zavod oglasne odprave in reklame.

LOJ, MAST, OLJE

in surovi loj, kupi vsako množino za najvišjo dnevno ceno
prva mariborska tovarna za mlo, Maribor
Telf.: 47. — Prosijo se ponudbe z vzorci. — Brzjavci: Milana.

ZIMA

se bliža! Ako hočete, da ostanejo
Vaši otroci zdravi in čvrsti, dajajte
jim pristno
ribje olje,
ki se dobi v drogeriji Sanitas v Celju

Prodaja krompirja

Tvrdka Paternost & Remic prodaja zopet par vagonov
krompirja v skladišču »Balkan«, dokler traja zaloga; samo na
cele vreče, ki jih je prinesli seboj. — Prodaja se samo kon-
sumentom.

Pšenico, moko, koruzo, oves

samo na cele vagone iz skladišča v Zagrebu za takojšnjo do-
bavo, postavljeno franco vsaka postaja v Sloveniji, nudi in
dobavlja najceneje tvrdka

Paternost & Remic, Ljubljana, Rimska cesta 2.

OGENJ



pogasite ter se ga obvarujete takoj z

„Minimax“

ročnim gasilnim aparatom, kateri je zelo priročen in ogenj
brez uporabe vode takoj pogasi. Uporaba istega je takoj mo-
goča in popolnoma enostavna, tako, da ravna jo pravilno z
aparatom tudi gospodinja in celo otroci. Uporablja se lahko
v vsakem slučaju. — Pojasnila daje okrajni vodja »Minimax«
družbe z om. zav. za Slovenijo, Belušić, Ljubljana, Nova ul. 3-I.Vvozna in izvozna družba z om. z. z glavnim sedežem v
Nem. Avstriji, ki otvori za svoje oddelke: železo, živila, kemi-
čni izdelki, podružnice, ozir. glavna zastopstva na Dunaju, v
Pragi, Lvovu, Budimpešti, Trstu, Ljubljani, Zagrebu, Beogradu,
Bukarešti, Zofiji, Kijevu, Atenah in Carigradu, oddaja

vodstvo svojih podružnic, oziroma glavnih zastopstev

delavnim, marljivim, trgovsko izobraženim, reprezentance zmo-
žnim gospodom. Resni ponudniki, ki imajo dobre trgovske zve-
ze in razpolagajo z najmanj nad 25.000 K, naj dološijo naglo
svoje ponudbe z natančnim opisom in referencami pod »Zu-
kunftliche Lebensstellung« na anončno pisarno »GRAVA«
Gräde, Stempfergasse 8.

Izdaja konzorcij »Slovenca«.

Odgovorni urednik Mihael Moškerc v Ljubljani.

Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.